

**НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ПРВОГ ЦИКЛУСА СТУДИЈА НА
ЕКОНОМСКОМ ФАКУЛТЕТУ УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ**

**СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ
„ПОСЛОВНА ИНФОРМАТИКА“**

2018. ГОДИНА

САДРЖАЈ

Увод.....	3
1. НАЗИВ И ЦИЉЕВИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА <i>ПОСЛОВНА ИНФОРМАТИКА</i> ДОДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА – СТУДИЈА ПРВОГ ЦИКЛУСА	6
1.1. Утемељеност студијског програма.....	7
1.2. Структура студијског програма.....	7
1.3. Сврха студијског програма	8
2. МОДЕЛ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА	9
3. НАУЧНА ОБЛАСТ КОЈОЈ ПРИПАДА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ.....	9
4. ВРСТА СТУДИЈА И ИСХОД ПРОЦЕСА УЧЕЊА	10
4.1. Врсте студија	10
4.2. Исход процеса учења	10
4.3. Излазне компетенције студената (learning outcomes, енгл.)	11
4.4. Занимања које ће моћи обављати студенти по завршетку студија	12
5. АКАДЕМСКИ НАЗИВ	12
6. УСЛОВИ ЗА УПИС НА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ	12
7. ЛИСТА ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА	13
7.1. Табеларни преглед предмета на студијском програму.....	15
7.2. Матрица исхода учења студијског програма Економија и пословно управљање	19
7.3. Описи, односно спецификације предмета (књига предмета)	19
8. НАЧИН И ПОТРЕБНО ВРИЈЕМЕ ИЗВОЂЕЊА СТУДИЈА	20
8.1. Начин извођења студија – традиционално	20
8.2. Непосредна настава.....	20
8.3. Самостални рад студента	23
8.4. Оцјењивање студента.....	27
9. БОДОВНА ВРИЈЕДНОСТ ПРЕДМЕТА У СКЛАДУ СА ЕВРОПСКИМ СИСТЕМОМ ПРЕНОСА БОДОВА – ECTS.....	28
10. ПРЕДВИЂЕНИ БРОЈ САТИ ЗА ПОЈЕДИНЕ ПРЕДМЕТЕ	30
11. ДОКАЗ О ПОДУДАРНОСТИ	32
12. ПРЕДУСЛОВИ ЗА УПИС ПОЈЕДИНИХ ПРЕДМЕТА	32
13. НАЧИН ИЗБОРА ПРЕДМЕТА ИЗ ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА	32
14. КРИТЕРИЈИ И НАЧИНИ ОСИГУРАЊА КВАЛИТЕТА.....	32
15. УСЛОВИ ЗА ПРЕЛАЗАК СА ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА	34
16. ОБАВЕЗЕ СТУДЕНАТА И ДИНАМИКА СТУДИРАЊА.....	34
17. ДОДАТАК – 7.2. САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА ПРВОГ ЦИКЛУСА СТУДИЈА – СИЛАБУСИ	35

Увод

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је високошколска институција у саставу Универзитета у Бањој Луци чија је основна дјелатност научно-наставни и научноистраживачки рад. Економски факултет у Бањој Луци основан је Рјешењем Скупштине општине Бања Лука, број: 01-012/75 од 06.02.1975. године. Економски факултет се развио из Одјељења Економског факултета у Сарајеву, које је почело с радом 01.11.1974. године. Економски факултет посједује све неопходне дозволе за рад и у потпуности испуњавања услове прописане Законом (Рјешење о утврђивању услова за почетак рада високоакадемске установе, број рјешења 07.1-4462/07 од 02.07.2007. године; Рјешење о упису у судски регистар, број рјешења 1-587-00 од 13.09.2007. године и Дозволу за рад, број дозволе 07.23/602-3900/09, од 22. 06. 2009. године). Универзитет у Бањој Луци је 2013. године акредитован и уписан у Регистар високошколских установа који се води код Агенције за развој високог образовања и осигурање квалитета Републике Српске. Универзитет у Бањој Луци данас има 17 факултета са 58 студијских програма I циклуса студија, 65 програма II циклуса и девет студијских програма III циклуса студија.

Наставу изводи 811 наставника и сарадника у пуном радном односу. Поред њих, на Универзитету је ангажовано 170 наставника у допунском радном односу, 168 гостујућих професора из иностранства и 121 стручни сарадник за потребе реализације клиничке праксе. Административно-техничку подршку пружа 559 службеника.

Тренутно на Универзитету студира 14.699 студената из свих крајева Републике Српске, али и из иностранства. До сада је дипломе основних студија стекло 31.500 студената, 350 студената мастер студија, 1.150 магистара и 645 доктора наука.

Мисија Економског факултета је едукација и оспособљавање високообразовног академског и стручног кадра, развој тржишно оријентисаних компетенција студената¹, као и научноистраживачки рад и сарадња на државном, регионалном и међународном нивоу са научноистраживачким институцијама, владиним и невладиним институцијама и привредом.

Визија Економског факултета:

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је модеран, развијен, прогресиван и отворен факултет који представља главну окосницу економског развоја Републике Српске.

Главни циљ Економског факултета Универзитета у Бањој Луци је да постане лидер из области високог образовања и научноистраживачког рада у оквирима Републике Српске и Босне Херцеговине, и шире, у регионалном контексту.

Специфични циљеви Економског факултета Универзитета у Бањој Луци су:

1. континуирано унапређење квалитета наставног процеса на I, II и III циклусу студија, усклађеног са захтјевима реалног сектора и принципима болоњског процеса;
2. побољшање компетенција наставног и сарадничког особља и излазних компетенција студената сталним иновацијама у наставном процесу и научноистраживачком раду и учествовањем у међународним пројектима;
3. јачање међународне сарадње и позиције Економског факултета Универзитета у Бањој Луци у иностранству.

¹ У даљем тексту користимо термине студент, кандидат, наставник, менаџер и остале стручне термине као родно неутралне термине који се односе и на женски и на мушки род (прим. аут.).

Актуелни наставни план и програм *Економија и пословно управљање* лиценциран је 17.11.2014. године и почетком академске 2017/2018. године, уписали смо студенте четврте године студија на четири одсјека. Након бројних анализа, укључујући усвојени Самоевалуациони извјештај 2017. године, редовно усвајаних годишњих извјештаја и годишњих планова рада Економског факултета у периоду од 2012. године до 2016. године, спроведене анкете међу студентима о разлозима уписа на Економски факултет Универзитета у Бањој Луци, крајем децембра 2016. године на узорку од 109 студенткиња и студената I године студија, анализе тржишта рада и потреба реалног сектора, на основу редовних контаката с ИТ (Информационе технологије) Кластером Бања Лука, чији је Економски факултет суоснивач и ИТ компанијама, Привредном комором Републике Српске, Градском развојном агенцијом Бања Лука и анализом тржишта рада, донијели смо одлуку о покретању новог студијског програма *Пословна информатика*.

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци лидер је у Републици Српској по квалитету својих студијских програма, наставног особља и излазних профила студената. Дипломирани студенти Економског факултета Универзитета у Бањој Луци данас су генерални директори банака, осигуравајућих друштава, микрокредитних институција, менаџери у приватним и јавним малим, средњим и великим предузећима, главни ревизори, водеће рачуновође, економски аналитичари, стручњаци за међународну економију, маркетинг, менаџмент и предузетништво. У посљедње двије деценије нашом дипломом могли су се поносити предсједник Републике Српске, премијери, министри, вицегувернери.

Посебну пажњу посвећујемо студентском предузетништву. Као резултат систематског рада професора, асистената, истраживача и студената кроз рад [Центра за пројектни менаџмент и предузетништво Економског факултета](#) и Центра за предузетништво и ревитализацију предузећа Економског факултета, у сарадњи са институцијама предузетничке инфраструктуре Универзитета у Бањој Луци - УНИ БЛ (Универзитетски предузетнички центар и Иновациони центар Бања Лука, чији је један од оснивача Универзитета), у посљедње четири године покренуто је десетак старт ап предузећа од стране наших студената, углавном из области дигиталног маркетинга и ИТ-а. Управо је раст интереса за високообразованим стручњацима из области пословне информатике и информационих технологија у Републици Српској, али и у цијелом региону западног Балкана, био сигнал за израду новог плана и програма.

Анализом тржишта рада у Србији, у којој је актуелно неколико студијских програма из области пословне информатике, можемо закључити да је профил дипломаца дипломираних економиста – пословних информатичара препознат од стране тржишта рада у Србији као мање технички компетентан од инжињера електротехнике – смијер рачунарство, инжињера организационих наука – смијер ИСТ, као и дипломираних информатичара (ПМФ), али да су далеко боље позиционирани у пословима повезаним са познавањем пословних процеса, пословном аналитиком, анализом података и пословном интелигенцијом, увођењем интегрисаних пословних рјешења (ERP, CRM и слично), као и менаџерским и организационим пословима у ИТ компанијама, али и ИТ одјељењима других предузећа. Такође, сви дипломирани студенти одмах проналазе посао, што је случај и на тржишту рада у БиХ, гдје влада велика тражња за овим профилом стручњака.

Студенти са дипломом Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, са изграђеним компетенцијама и међународно признатом дипломом (велики број наших студената наставио је школовање на студијима II и III циклуса студија у Аустрији, Њемачкој, Великој Британији, Мађарској, Италији, Канади, Сједињеним Америчким Државама, Србији, Црној Гори, Хрватској, Словенији и другим земљама, према евиденцији Студентске службе Економског факултета Универзитета у Бањој Луци) могу се запослити у јавном сектору, пословном нефинансијском и финансијском сектору, samozapoшљавањем и запошљавањем у трећем сектору. Диплома Економског факултета Универзитета у Бањој Луци је бренд. То потврђују

и дипломирани економисти, мастери економије, магистри економских наука и доктори економских наука који обављају високе државничке дужности у Републици Српској и Босни и Херцеговини, али и управљају финансијским институцијама, институцијама Владе Републике Српске, те јавним и приватним предузећима. Потребе тржишта рада су били наш главни покретач у изради новог наставног плана и програма *Пословна информатика*. Сама израда новог наставног плана и програма била је у складу са европским Стандардима и смјерницама за обезбјеђивање квалитета у Европском простору високог образовања (ENQA, 2015), уз активно учешће запослених релевантих стручњака Универзитета у Бањој Луци, Привредне коморе Републике Српске, ИТ компанија Lapaso и DVC Solutions из Бања Луке и студената првог и другог циклуса студија Економског факултета Универзитета у Бањој Луци.

1. НАЗИВ И ЦИЉЕВИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ПОСЛОВНА ИНФОРМАТИКА ДОДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА – СТУДИЈА ПРВОГ ЦИКЛУСА

Студиј Економског факултета на I циклусу студија већ се организује на студијском програму: *Економија и пословно управљање*.

Студијски програм под називом *Пословна информатика* је други студијски програм Економског факултета Универзитета у Бањој Луци који ће се имплементирати паралелно уз постојећи студијски програм, уз обезбијеђену проходност студената на оба студијска програма. Студијски програм *Пословна информатика* нема одсјеке и смјерове.

Циљеви студијског програма су оспособљавање будућих дипломираних економиста – пословних информатичара да:

- самостално или у тиму успјешно обављају послове из области пословне економије и менаџмента са нагласком на послове повезане са ужом научном облашћу *Пословна информатика*;
- да примјењују принципе агилног пројектног менаџмента у рјешавању практичних пословних проблема и тимским радом систематски трагају за иновативним пословним рјешењима;
- примјене мултидисциплинарни приступ у рјешавању пословних и научних изазова из области *Пословне информатике* и сродних области као и да унаприједи доношење пословних и других одлука примјеном економске теорије и теорије из области *Пословне информатике* као и метода научног одлучивања;
- наставак студија у другом циклусу студија, односно мастер студију.

Пошто се ради о основном академском додипломском студију на Економском факултету, циљ студијског програма је образовање стручњака чије ће компетенције бити и општег карактера, са широким и свестраним увидом у академска знања и практичне послове у оквиру економије, али са нагласком на компетенције, знања и вјештине из области уже научне области *Пословна информатика*.

Функционално гледано, циљ студијског програма је да студентима Економског факултета Универзитета у Бањој Луци понуди базична знања, представи концепције и специфичне алатке савременог маркетиншког истраживања тржишта, креирања, планирања, остваривања, праћења и контроле економских и пословно-информатичких феномена и проблема. С друге стране, циљ програма је да студентима пружи неопходне компетенције, знања и вјештина за обављање економских и пословно-информатичких послова у предузећима, профитним и непрофитним организацијама, као и у органима јавног сектора и институцијама, како у домаћим, тако и у међународним размјерама. Програм обезбјеђује потребна теоријска и примијењена знања, компетенције и вјештине које дипломираном студенту омогућавају да самостално анализирају и рјешавају проблеме из области економије, пословног управљања и пословно-информатичке проблематике. Програм нуди широко образовање и обучавање студената у аналитичким вјештинама за ефикасно и одговорно доношење одлука, како на макронивоу, тако и на микронивоу. Овако конципиран студијски програм студентима пружа могућност избора различитих видова запослења укључујући samozaposleње, тражених занимања и изазовних каријера.

Пошто се ради о усмјереном студијском програму, завршавањем првог циклуса студенти се могу определијелити за наставак свог образовања кроз додатно фокусиран студијски програм

другог циклуса (мастер), или да се определијеле за процес самооспособљавања и грађења каријере стицањем конкретног пословног искуства.

Посебно истичемо значај да се код студената развије друштвено одговорно понашање и да при рјешавању економских и пословно-информатичких проблема уважавају друштвена, политичка као и еколошка питања, што је у потпуности у сагласности са овим студијским програмо, као и савременим друштвено-економским кретањима у предузетничком друштву знања, то јест такозваном дигиталном друштву XXI вијека.

1.1. Утемељеност студијског програма

Студијски програм I циклуса студија *Пословна информатика* утемељен је на:

- Закону о високом образовању ("Службени гласник Републике Српске", број: 73/10, 104/11, 84/12. и 108/13);
- Статуту Универзитета у Бањој Луци, Статуту Економског факултета Универзитета у Бањој Луци и на другим нормативно-правним документима ових установа;
- Правилима студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци;
- Правилима студирања на III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци;
- Правилнику о ванредном студију Универзитета у Бањој Луци;
- Магна карти: Magna Charta Universitatum;
- Болоњској декларацији: The European Higher Education Area Joint Declaration of the European Ministers of Education convened in Bologna on the 19th of June 1999;
- Прашком комуникеу: Towards the European Higher Education Area – Communiqué of the meeting of European ministers in charge of higher Education, Prague on 19th of May 2001;
- Сорбонској декларацији: Joint declaration on harmonisation of the architecture of the European higher education system (Sorbone, Paris, 25th of May, 1998);
- Изјави из Саламанке: Message from the Salamanca Convention of European Higher Education Institutions;
- Оквиру за високоакадемске квалификације у Босни и Херцеговини: Bosnia and Herzegovina (BiH) higher education qualification framework;
- Оквиру квалификација у европском простору високог образовања (QF ENEA);
- Европском оквиру квалификација за цјеложивотно учење (EQF);
- Конвенцији о признавању квалификација у области високог образовања у европском региону (Лисабонска конвенција);
- Стандардима и смјерницама за осигурање квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)
- Студијским програмима на простору бивше Југославије и шире.

1.2. Структура студијског програма

Студијски програм основних академских студија *Пословна информатика* траје четири студијске године и има 240 ECTS бодова. Ријеч је о јединственом и сложенем студијском програму, који је креиран у складу с најновијим достигнућима економске и информатичке науке, савременом праксом реномираних факултета у Европи и свијету, као и потребама наше привреде и друштва. Студијски програм је дефинисан тако да буде цјеловит, свеобухватан и усаглашен са другим студијским програмима Факултета (на студијама I, II и III циклуса) према моделу 4 + 1 + 3.

Програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему у систему високог образовања. Циљеви студијског програма, исходи учења, знања и вјештине, који се његовим савладавањем стичу, прецизно су одређени и усклађени са стратешким опредељењима Универзитета у Бањој Луци, као и стратешким циљевима Економског факултета.

Прве двије године студија студијског програма *Пословна информатика* на Економском факултету Универзитета у Бањој Луци заједничке су са студијским програмом *Економија и пословно управљање* (разликују се у два обавезна предмета) и дају основна знања, вјештине и компетенције намијењене дипломираним економистима. Трећа и четврта година студија је специјалистичког и уско-специјалистичког карактера и намијењена је изучавању појединих стручних дисциплина из уже научне области Пословна информатика и са њом сродних научних области и пружају ускостручна знања, вјештине и способности намијењене профилу самог студијског програма.

На нивоу студијског програма обезбијеђен је одговарајући проценат изборности, што основним академским студијама даје неопходну флексибилност. Од укупно 32 предмета (четири предмета по семестру и обавезну стручну праксу у свим семестрима у трећој и четвртој години студија) и завршног рада, пет предмета, *укључујући и завршни рад*, изборни су предмети, што чини 15,51% од укупног броја предмета. У структури студијског програма заступљене су у одговарајућим пропорцијама, све четири групе предмета: академско-општеобразовни, теоријско-методолошки, научно-стручни и стручно-апликативни предмети.

Изборне предмете студенти бирају анкетом најкасније двије радне седмице прије почетка сваке нове академске године, с тиме да:

- минималан број студената за изборни предмет на другој години студија износи 50. Ако студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум 50 кандидата по предмету, настава ће се изводити на свим предметима паралелно на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената;
- минималан број студената за изборни предмет на трећој години студија је 20, а за изборне предмете студенти се одређују анкетом. Уколико анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум 20 студената по предмету, настава ће се изводити на свим предметима паралелно на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената;
- минималан број студената за изборни предмет на четвртој години студија износи 10, а за изборне предмете студенти се одређују анкетом. Ако студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум десет кандидата по предмету, настава ће се изводити на свим предметима паралелно на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената по предмету.

Настава на овом студијском програму реализује се према плану извођења наставе и уз примјену разноврсних педгошких метода како би се код студената развиле различите способности и вјештине и како би се свима омогућило да, без обзира на различите стилове учења, под приближно истим условима усвајају нова знања. План је усаглашен са Одлуком о начину праћења и валоризовања знања студента који усваја Наставно-научно вијеће Факултета непосредно прије почетка академске године и Правилима студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци.

1.3. Сврха студијског програма

Визија овог студијског програма подразумијева одржавање и унапређивање националне и лидерске позиције Економског факултета Универзитета у Бањој Луци у оквиру академских универзитетских студијских програма, профилисања која нуде знања и компетенција из домена опште и пословне економије, економске аналитике као и пословне информатике и примјене информационих технологија у профтиним, владиним и непрофитним организацијама.

Студијски програм *Пословна информатика* прати динамичне промјене у економском и информационо-комуникационом окружењу, излазећи у сусрет потребама за новим компетенцијама, знањима и вјештинама, који се од дипломираних економиста захтијевају

како од предузећа и привреде, тако и од државних институција, са нагласком на специфична пословно-информатичка знања које савремено пословање неријетко захтјева од дипломираних економиста.

Студијски програм оспособљава студенте за широк спектар занимања из опште и пословне економије са нагласком на специфична знања из области пословне информатике и примјене савремених информационо-комуникационих технологија у пословању, нудећи им најсавременија теоријска сазнања и практичне вјештине из поменутих области. Ради се о специлизованом програму унутар научне области Економије, и то уже научне области Пословна информатика, који посебно наглашава мултидисциплинарни приступ академском студирању. Акценат је на комбиновању и усклађивању макроприступа и микроприступа, комбиновању и усклађивању компаративног, међународног, националног, секторског, гранског и пословног приступа изучавању савремених пословно-информатичких, као и економских предмета, тема и проблема.

Студијски програм је вишедимензионално и модуларно конципиран и структуриран, тако да иде од општих ка појединачним и специфичним знањима која се нуде студентима из: економске анализе и политике, економске теорије, економске политике и развоја, фискалне економије, монетарне економије, међународне економије, предузетништва, маркетинга, менаџмента, трговине, рачуноводства, ревизије, пословних финансија, актуарства, операционих истраживања, статистике, пословне информатике, као и низа сродних знања, вјештина и компетенција.

Поред креирања и стварања компетентних и тражених образовних профила на тржишту рада, који би се брзо запошљавали, сврха овог сложеног и мултидисциплинарног студијског програма је и оспособљавање студената за наставак студија на мастер, специјалистичким (студиј II циклуса) и докторским студијама (студиј III циклуса) из области Пословне информатике, али и из економских и других сродних ужих научних области.

Сврхисходност студијског програма провјерава се и тестира у оквиру његове научне заснованости на свим досадашњим токовима развоја економске науке, као и наука повезаних са примјеном информационо-комуникационих технологија у пословању у домаћим и свјетским оквирима. Због тога је наставни план компатибилан с програмима истих или сличних усмјерења на иностраним универзитетима, док наставни програми појединих предмета уважавају сва научна достигнућа страних и домаћих аутора.

Програм истовремено прати и све новине у области образовања, као што су стандарди квалификација (QS – Qualification Standards) и релевантни стандарди занимања (OS – Occupational Standards), који су међусобно повезани, као и правце развоја високог образовања у Републици Српској и Босни и Херцеговини у циљу пружања квалитетног, флексибилног и ефикасног образовног процеса.

2. МОДЕЛ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Модел студијских програма је 4 + 1 + 3. Додипломски студиј траје четири године, односно осам семестара или 240 ECTS бодова, мастер студиј траје једну годину, односно два семестра или 60 ECTS бодова, а докторски студиј траје три године, или 180 ECTS бодова, што укупно чини 480 ECTS бодова.

3. НАУЧНА ОБЛАСТ КОЈОЈ ПРИПАДА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Студијски програм I циклуса студија *Пословна информатика* са четворогодишњих додипломских академских студија припадају научној области 5.0.0. Друштвене науке, научном пољу 5.2.0. Економија и пословање.

Предмети на студијском програму Пословна информатика припадају научним областима категоризованим у уже научне области према Номенклатури поља и ужих научних област, Правилника о измјени правилника о научним и умјетничким областима, пољима и ужим областима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 27/2010) и Одлуком Сената Универзитета у Бањој Луци, број: 02/04-3.2082-64/12, од 13.09.2012. године:

Пословна информатика, Актуарство, Економетрија, Економско планирање и развој, Економска анализа, Фискална економија, Маркетинг, Међународна економија, Монетарна економија, Операциона истраживања, Пословне финансије, Предузетничка економија, Рачуноводство и ревизија, Теоријска економија, Статистичка анализа и Менаџмент.

1.0.0 Природне науке, 1.1.0 Математика, 1.1.1 Математичка анализа и примјена

1.2.2. Информационе науке и биоинформатика (развој софтвера)

4. ВРСТА СТУДИЈА И ИСХОД ПРОЦЕСА УЧЕЊА

4.1. Врсте студија

Студијски програм I циклуса студија *Пословна информатика* (четворогодишњи додипломски академски студиј) траје осам семестара, укупно 240 ECTS поена.

4.2. Исход процеса учења

Након успјешног завршетка I циклуса студија студенти ће стећи квалификације с којима ће:

- показати основна и специфична знања из области економије, менаџмента и пословне информатике примјенљива у рјешавању проблема пословног одлучивања у неизвјесном пословном окружењу и управљања простим и сложеним организационим системима у привредним и непривредним дјелатностима, као и из примјене информационо-комуникационих технологија у пословању;
- успјешно примјењивати алатке микроекономске и макроекономске анализе на основу којих ће бити оспособљени да критичким судом доносе краткорочне и дугорочне пословне одлуке, како у условима просперитета, тако и условима рецесије, кризе и оскудности информација на тржишту;
- бити оспособљени да примјењују основне методе стицања знања и примијењених истраживања из области економије и пословне информатике примјењујући доступне приступе за рјешавање проблема сходно принципу рационалности расположивих инпута, тј. ресурса и расположивог времена;
- примјеном модерних средстава комуникације и познавањем страних језика бити оспособљени за пренос и размјену идеја, информација, дефинисање и јасно разграничење релевантних проблема у односу на нерелевантне које треба рјешавати, као и обезбјеђење могућих рјешења проблема и ширем аудиторију који не посједује специфична знања из области економије;
- бити у могућности да започну самостално или у тиму властити бизнис, примјењујући стечена знања, као и способност за рад у тиму;
- успјешно користити савремене алате и методе у раду са информационо-комуникационим технологијама и примјењивати исте у савременом пословању;
- на ефикасан начин представити своје идеје и исходе рада великом броју заинтересованих страна уз употребу модерних комуникационих канала и уређаја;
- бити у могућности разумјети пословне процесе, моделовати пословни информациони систем, као и координисати и управљати развојем пословних софтвера;

- бити оспособљени и мотивисани да систематским трагањем за иновативним рјешењима допринесу задовољавању потреба и креирањем вриједности свим заинтересованим странама у пословним и организационим процесима;
- изградити вјештине и трајну мотивисаност за наставак школовања на другом циклусу студија и активну примјену концепта цјеложивотног учења.

4.3. Излазне компетенције студената (learning outcomes, енгл.)

Од општих знања и вјештина студенти би стекли и усвојили основне информације и путоказе о економској науци са нагласком на знања и вјештине из уже научне области пословне информатике, како кроз теоријску, математичко-статистичку, тако и практичну призму.

С тим у вези, студенти би били оспособљени да разумију улогу и значај оптимизације односа између улагања и ефеката, како на макронивоу, тако и на микронивоу. Били би у могућности да вербално, графички, математички и економетријски представљају економске идеје и анализе, укључујући и њихов међусобни однос. Поред тога, били би оспособљени да расправљају, анализирају и процјењују политику владе и да процијене економске перформансе наше привреде, других привреда и глобалне економије. Изучавањем економије студенти би требало да разумију и примјењују кључне појмове: опортунитетни трошкови, максимизација профита, мотивисање и подстицање људских потенцијала, анализу равнотеже, неравнотеже и стабилности, стратешко размишљање, очекивања, предвиђања и изненађења, значај граничних анализа, системски и процесни приступ и динамику.

Ради се о основним принципима ефикасног функционисања и прогресивног развоја, који су од пресудног и опредјељујућег значаја за животну перспективу појединца, породице, предузетника, малог, средњег или великог предузећа, профитне и непрофитне организације, државне, међународне или глобалне организације и институције. Студенти који упознају, разумију, практично препознају и примјењују основне принципе економски логичног функционисања и прогресивног раста и развоја у било којој од наведених сфера могуће примјене не треба да брину за своју перспективу.

Током студија од студената се очекује да стекну одређене преносиве вјештине, које се у свом развоју стичу проучавањем економских принципа и економских метода. Ове вјештине могу се сумирати као: апстракција, анализа, дедукција и индукција, квантификација, пројектовање и доношење одлука.

Излазне компетенције (learning outcomes, енгл.) студената додатно су профилисане усмјереним студијским програмом *Пословна информатика*.

Студенти би кроз програм стекли компетенције, знања и вјештине да изврше структурну системску анализу и анализу пословних процеса, моделирају и пројектују пословни информациони систем, као и израде одговарајуће моделе, од модела тока података до модела објекти-везе и релационог модела. Осим тога овладали би основама база података, програмирања, мултимедијалних технологија, агилног пројектног менаџмента и дигиталног маркетинга.

Студенти би били оспособљени да управљају развојем пословних информационих система, ИКТ пројектима и тимовима у ИКТ компанијама, али и ИКТ организационим јединицама у организацијама, предузећима и институцијама.

По завршетку студијског програма студенти би стекли вјештине, знање и компетенције за покретање властитог ИКТ предузећа или да раде као фриленсери на домаћем, иностраном или виртуелном тржишту рада.

Студенти би били оспособљени за успостављање информационих система за управљање знањем у различитим облицима привредних и непривредних субјеката, за самосталну анализу података, откривање законитости у подацима, као и одлучивање базирано на резултатима рада кроз системе пословне интелигенције и аналитичке алате.

4.4. Занимања које ће моћи обављати студенти по завршетку студија

Студенти ће моћи обављати послове из следећих занимања: систем аналитичар, консултант за увођење пословних информационих система, консултант/сарадник из области пословне информатике, администратор и едукатор из ERP система, ревизор пословних информационих система, аналитичар података и стручњак из области пословне интелигенције, аналитичар и администратор пословних процеса, руководиоца информација у организацији (CIO), предузетник у области дигиталних комуникација и консалтинга из области дигиталног маркетинга, водитељ ИКТ пројеката, скрам мастер, менаџер људских ресурса у ИКТ компанији или ИКТ организационој јединици, руководиоца дигитализације у организацији, пројектант дигиталне трансформације предузећа, аналитичар ИКТ тржишта, консултант јавног и приватног сектора у процесу дигиталне трансформације.

5. АКАДЕМСКИ НАЗИВ

Након завршетка првог циклуса студија, студент стиче академско звање дипломирани економиста – пословни информатичар, са додатком дипломе и назнаком студијског програма *Пословна информатика* – 240 ECTS поена. (Bachelor of Science in Economics – Business Informatics with diploma supplement with indicated study programme *Business informatics* – 240 ECTS points, енгл.)

Скраћеница

Дипл. ек. (BSc in Economics – Business Informatics, енгл.), уз додатак студијског програма *Пословна информатика* (Business informatics, енгл.).

6. УСЛОВИ ЗА УПИС НА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Право уписа на први циклус студија имају сви кандидати који су завршили четворогодишње средњошколско усмјерење (Статут Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, чланови 33, 34 и 35) према условима из конкурса које расписује Министарство просвјете и културе, на крају завршетка наставе у љетном семестру, према академском календару који усваја Сенат Универзитета у Бањој Луци прије почетка сваке академске године.

Опште одредбе услова за упис су:

- а. Основни услов за упис на студијски програм прве године првог циклуса студија *Пословна информатика* је завршено четворогодишње средњошколско образовање у Републици Српској и Босни и Херцеговини или еквивалентно образовање у иностранству.
- б. Влада Републике Српске доноси одлуку о броју редовних и ванредних студената који се уписују у прву годину I и II циклуса студија, на основу члана 5. и 6. Закона о високом образовању ("Службени гласник Републике Српске", број: 73/10, 104/11, 84/12 и 108/13).
- в. Будући студенти најкасније два мјесеца прије одржавања пријемног испита имају прилику да се спремају за пријемни испит, изучавајући Водич са приручником за полагање пријемног испита, слободно доступног на www.ef.unibl.org и учествовањем на

припремној настави, коју Економски факултет Универзитета у Бањој Луци може организовати уколико постоји интерес потенцијалних кандидата.

- г. Кандидати који конкуришу на упис полажу пријемни испит из опште културе из области: основи економије, рачуноводство, математика, статистика, социологија, историја, географија, српски језик и књижевност. Писмени квалификациони испит радиће се у форми теста који ће се састојати од 20 питања и трајаће 45 минута. Свако питање садржи четири понуђена одговора од којих је само један тачан, на који се одговара заокруживањем слова испред одговора. Дозвољено је заокружити само један одговор, за тачно заокружен одговор добија се 2,5 поена, а за нетачно заокружен одузима се 0,5 поена. Уколико се не заокружи ни један од понуђених одговора, тада се не одузимају поени. Максималан број бодова који се може остварити на тесту је педесет (50). Успјех из средње школе омогућује максималних педесет (50) бодова. Број бодова остварен на основу општег успјеха добија се тако да се просјечна оцјена из свих предмета четворогодишње средње школе множи са бројем 10 (десет). Кандидат може на пријемном испиту по оба мјерила остварити максимално 100 (стотину) бодова. У случају истог укупног броја бодова двају или више кандидата, предност има кандидат са већим бројем бодова оствареним на пријемном испиту.
- ђ. На Универзитету у Бањој Луци право уписа немају кандидати који на пријемном испиту нису остварили најмање 15 бодова и који су остварили просјечну оцјену мању од 2,6 током четворогодишњег школовања.
- е. Реализацију пријемног испита и утврђивање редослиједа кандидата (ранг-листе) обавља Комисија за упис студената Економског факултета Универзитета у Бањој Луци у сарадњи са Централном комисијом за упис на студијске програме Универзитета у Бањој Луци.
- ж. Након полагања пријемног испита Комисија за упис студената објављује прелиминарне резултате пријемног испита на веб-страници www.ef.unibl.org и на огласној плочи Факултета, те објављује термине за евентуалне жалбе и увид у радове у трајању максимално 48 часова након објављивања прелиминарних резултата пријемног испита.
- з. Истеком жалбеног рока Комисија за пријемни испит објављује коначну листу кандидата најкасније у року 5 (пет) дана од спровођења пријемног испита, на основу које ће се обавити упис студената.
- и. Право уписа у трећу годину студија имају студенти Економског факултета Универзитета у Бањој Луци који су стекли услов за упис у трећу годину студија на студијском програму *Економија и пословно управљање*, уз обавезу полагања разлике предмета између два студијска програма.

7. ЛИСТА ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА

Листа – преглед обавезних и изборних студијских предмета дата је у оквиру Табеларног прегледа предмета на студијском програму *Пословна информатика*.

Сви предмети у студијском програму разврстани су према своме статусу. Зависно од тога да ли је студент обавезан да их упише, предмети се дијеле на обавезне (О) и изборне (И). Студенти на почетку академске године, односно семестра, уписују обавезне предмете те бирају и уписују потребан број изборних предмета од понуђених (на начин описан у међунаслову 1.2. Структура студијског програма, странице 7. и 8).

У структури студијског програма *Пословна информатика* изборни предмети обухватају укупно 29 ECTS бодова (један изборни предмет у другој години студија, два у трећој и два у

четвртој години студија, укључујући и завршни рад) што у односу на укупан број (240) ECTS бодова чини 12,08% ECTS бодова или 15,51% предмета, укључујући и завршни рад.

На овај начин обезбијеђена је флексибилност студијског програма која показује у којој мјери је заступљена могућност студената да учествују у креирању сопственог образовања. Овакав концепт студија – "усмјерен према студентима" – прихвата студенте као партнере и подразумијева њихово активно учествовање у процесу образовања током читавог процеса студија.

Студенти уписују, извршавају предиспитне обавезе и полажу испите из сваког обавезног предмета. Уколико у току академске године студент не положи испит из обавезног предмета, тај предмет поново уписује наредне академске године, према одредбама Правила студирања на I и II циклусу Универзитета у Бањој Луци (више информација о правилницима и упутствима на званичној веб-страници Економског факултета Универзитета у Бањој Луци <http://www.ef.unibl.org/>).

У погледу предиспитних обавеза и испита из изборних предмета, студенти извршавају предиспитне обавезе и полажу испите из предмета које су изабрали и уписали на почетку академске године, односно на почетку зимског семестра, према одредбама Одлуке о начину праћења и валоризовања знања студената које усваја Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци непосредно прије почетка сваке академске године.

Наредна подјела предмета на обавезне и изборне обезбјеђује систематизацију предмета по семестрима и годинама студија у погледу обавеза студената, стицања потребног знања, вјештина и радних способности, ширег образовања и других захтјева професије дипломираног економисте. Ова подјела омогућава и повезивање садржаја предмета по семестрима и годинама студија, односно омогућава успостављање редослиједа изучавања предмета и утврђивање предуслова за упис појединих предмета или групе предмета.

7.1. Табеларни преглед предмета на студијском програму

Прва година студија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Основи економије	4	2			8
Економика предузећа	4	2			8
Пословна информатика	3	2			6
Математика за економисте	4	4			8
Основи статистичке анализе			4	3	8
Методологије развоја софтвера			3	2	7
Финансијско рачуноводство			4	3	8
Менаџмент			4	2	7
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Друга година студија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Микроекономија	4	3			8
Монетарне и јавне финансије	4	2			8
Основи програмирања	4	3			8
Изборни предмет 1	3	2			6
Макроекономија			4	3	8
Међународни економски односи			4	2	7
Финансијски менаџмент			4	2	8
Финансијска математика			4	2	7
УКУПНО:	15	10	16	9	60

Изборни предмети за другу годину:

1. Системи пословне интелигенције,
2. Системи за управљање знањем,
3. Организација пословних система,

Напомена о избору изборних предмета:

– Минималан број студената за изборни предмет на другој години студија је педесет. Ако студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум педесет кандидата по предмету, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

Напомена о условљености предмета:

1. Предмет Микроекономија условљен је положеним предметом Основи економије из прве године студија.
2. Предмет Међународни економски односи условљен је положеним предметом Основи економије из прве године студија.
3. Предмет Финансијска математика условљен је положеним предметом Математика за економисте из прве године студија.

Трећа година студија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Економско математички модели и методе	4	4			8
Маркетинг	4	2			7
Интегрисана пословна софтверска рјешења	4	2			7
Изборни предмет 2	3	2			6
Стручна пракса					2
Менаџмент људских ресурса			4	2	8
Базе података			4	3	7
Предузетништво и иновације			4	3	7
Изборни предмет 3: Напредни страни језик за економисте			3	2	6
Стручна пракса					2
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Изборни предмети за трећу годину:

1. Напредни страни (енглески, њемачки или руски) језик за економисте,
2. Customer Relationship Management (CRM) системи,
3. Софтверски инжењеринг,
4. Веб програмирање.

Напомена о избору изборних предмета:

– Минималан број студената за изборни предмет на трећој години студија је двадесет. Ако студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум двадесет кандидата по предмету, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

Четврта година студија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Електронско пословање	4	3			8
Стратегијски менаџмент	4	2			7
Менаџмент пројеката	4	3			7
Изборни предмет 4	3	2			6
Стручна пракса					2
Мултимедија и креативне технологије			4	3	6
Дигитални маркетинг			4	2	6
Пројектовање пословних информационих система			4	2	6
Управљање пословним процесима			4	2	5
Стручна пракса					2
Изборни предмет 5: завршни рад					5
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Изборни предмети за четврту годину:

1. Објектно-орјентисано програмирање,
2. Е-влада,
3. Осигурање квалитета у ИТ.

3. Осигурање квалитета у ИТ.

Напомена о избору изборних предмета:

- Минималан број студената за изборни предмет на четвртој години студија је десет. Уколико студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум десет кандидата по предмету, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

Завршни рад: Завршни рад ће се писати из предмета по избору студента у форми стручног (завршног) рада и браниће се пред трочланом комисијом. За успјешно одбрањен завршни рад додјељиваће се ECTS поени и јединствена оцјена од 5 (пет) до 10 (десет), сходно члану 58. Правила студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци. Коначна оцјена из завршног испита улази у просјек оцјена положених испита.

Студијски програм: *Пословна информатика*

Ниво студија: Први циклус студија (додипломски студиј)

Табела 7.1. СПИСАК ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА

Ред. број	Назив предмета	Ужа научна област
1	Основи економије	Теоријска економија
2	Економика предузећа	Теоријска економија
3	Пословна информатика	Пословна информатика
4	Математика за економисте	Математичка анализа и примјене (ПМФ)
5	Основи статистичке анализе	Статистичка анализа
6	Макроекономија	Теоријска економија
7	Финансијско рачуноводство	Рачуноводство и ревизија
8	Менаџмент	Менаџмент
9	Микроэкономија	Теоријска економија
10	Монетарне и јавне финансије	Монетарна економија и Фискална економија
11	Међународни економски односи	Међународна економија
12	Финансијски менаџмент	Пословне финансије
13	Финансијска математика	Актурство
14	Маркетинг	Маркетинг
15	Економско-математички модели и методе	Операциона истраживања
16	Електронско пословање	Пословна информатика
17	Менаџмент људских ресурса	Менаџмент
18	Предузетништво и иновације	Предузетничка економија
19	Менаџмент пројеката	Менаџмент
20	Методологије развоја софтвера	Пословна информатика
21	Базе података	Рачунарске науке (ЕТФ)
22	Интегрисана пословна софтверска рјешења	Пословна информатика
23	Управљање пословним процесима	Пословна информатика
24	Стратегијски менаџмент	Менаџмент
25	Основи програмирања	Информационе науке и биоинформатика (развој софтвера) (ПМФ)
26	Мултимедија и креативне технологије	Информационе науке и биоинформатика (развој софтвера) (ПМФ)
27	Дигитални маркетинг	Маркетинг
28	Пројектовање пословних информационих система	Пословна информатика

СПИСАК ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА

Ред. број	Назив предмета	Ужа научна област
1	Системи пословне интелигенције	Пословна информатика
2	Системи за управљање знањем	Пословна информатика
3	Организација пословних система	Менаџмент
5	CRM системи	Пословна информатика
6	Софтверски инжењеринг	Рачунарске науке (ЕТФ)
7	Енглески језик за економисте II	Специфични језици - енглески језик
8	Њемачки језик за економисте II	Специфични језици - њемачки језик
9	Руски језик за економисте II	Специфични језици - руски језик
10	Веб програмирање	Информационе науке и биоинформатика (развој софтвера) (ПМФ)
11	Е-влада	Пословна информатика
12	Осигурање квалитета у ИТ	Менаџмент
13	Објектно-орјентисано програмирање	Информационе науке и биоинформатика (развој софтвера) (ПМФ)

7.2. Матрица исхода учења студијског програма Пословна информатика

Исходи учења програма Исходи учења предмета		СТРУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ			ОПШТЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ		
		Група компетенција			Инстру- менталне	Интерпер- соналне	Систем- ске
		знање	вјештина	ставови			
ОПШТИ	Основи статистичке анализе						
	Пословна информатика						
	Математика за економисте						
ОСНОВНИ	Основи економије						
	Економика предузећа						
	Микроекономија						
	Макроекономија						
	Менаџмент						
СТРУЧНИ	Финансијско рачуноводство						
	Монетарне и јавне финансије						
	Међународни економски односи						
	Економско-математички модели и методе						
	Финансијски менаџмент						
	Менаџмент људских ресурса						
	Менаџмент пројеката						
	Електронско пословање						
	Предузетништво и иновације						
	Финансијска математика						
	Маркетинг						
	Стратегијски менаџмент						
УСКОСТРУЧНИ	Методологије развоја софтвера						
	Базе података						
	Интегрисана пословна софтверска рјешења						
	Управљање пословним процесима						
	Електронско пословање						
	Основе програмирања						
	Мултимедија и креативне технологије						
	Дигитални маркетинг						
	Пројектовање пословних информационих система						
ИЗБОРНИ	Системи пословне интелигенције						
	Системи за управљање знањем						
	Организација пословних система						
	Објектно-оријентисано програмирање						
	Customer Relationship Management (CRM) системи						
	Софтверски инжењеринг						
	Напредни страни (енглески, њемачки или руски) језик за економисте						
	Веб програмирање						
	Е-влада						
	Осигурање квалитета у ИТ						

7.3. Описи, односно спецификације предмета (књига предмета)

Сваки одговорни наставник обавезан је да у складу са усвојеним обрасцем сачини детаљан план и садржај предмета (књига предмета), а на основу одлуке Катедре, непосредно прије почетка

наставе по семестрима, у складу са Одлуком о усвајању академског календара Сената Универзитета у Бањој Луци.

Минимум садржаја књиге предмета је:

- информације о одговорном наставнику и сараднику, распоред обавезних консултација и термин одржавања наставе и вјежби;
- силабус предмета са описом наставних јединки и датумима одржавања наставе, вјежби и колоквија;
- списак испитних питања;
- списак обавезне и допунске литературе.

8. НАЧИН И ПОТРЕБНО ВРИЈЕМЕ ИЗВОЂЕЊА СТУДИЈА

Први циклус студија (четворогодишњи додипломски академски студиј) траје осам семестара са укупно 240 ECTS бодова. Студиј се организује као редовни и ванредни, а састоји од часова предавања, вјежби и редовних консултација, укључујући и писмене провјере знања (колоквије) у току 15 седмица у зимском и љетном семестру. Термини одржавања наведених наставних активности утврђени су академским календаром за текућу академску годину, који усваја Сенат Универзитета у Бањој Луци.

8.1. Начин извођења студија – традиционално

Студије према усвојеном студијском програму изводе се на традиционалан (класичан) начин. Овакав начин извођења студија представља организовање студија у сједишту високоакадемске институције и одвија се непосредним контактом наставника и студената у форми предавања, као и непосредним контактом сарадника и студената у форми практичних вјежби. Настава се у току академске године организује у два семестра. Један семестар студија вреднује се са 30 ECTS бодова.

Предмети су једносеместрални. Наставни план садржи највише четири предмета по семестру.

Облици извођења наставе на Факултету су стандардизовани. Укупно ангажовање студената обухвата:

- непосредна настава,
- самостални рад студената.

8.2. Непосредна настава

Непосредна настава остварује се сталним контактом студената с наставницима и сарадницима, а према наставном календару и семестралном распореду предиспитних и испитних обавеза као саставног дијела утврђеног годишњег програма рада, који Факултет доноси за сваку школску годину. Обим непосредне наставе са студентима је између 20 и 25 часова седмично. На првом циклусу студија минимално 50% непосредне наставе треба да буду часови предавања, а остатак времена односи се на вјежбе и друге облике непосредне наставе.

Непосредна настава остварује се путем:

- предавања,
- вјежби,
- консултација.

Стручна пракса, студијски истраживачки рад и завршни рад на првом циклусу студија нису уврштени у обим непосредне наставе, али се уносе у наставни план и додјелују им се ECTS бодови.

Предавања су облик непосредне наставе гдје наставник излаже наставне садржаје студијских предмета групи студената. У оквиру предавања излажу се кључни садржаји предвиђени студијским предметом које треба употпунити проучавањем литературе. Предавања се по правилу изводе методом "ex cathedra" на један од сљедећих начина:

- презентацијом наставних садржаја само путем усменог излагања наставника;
- презентацијом наставних садржаја са електронских записа уз помоћ рачунара, видео-пројектора, паметних табли, као и пратећег усменог излагања наставника;
- презентацијом наставних садржаја са електронских записа уз помоћ сервер рачунара и мреже рачунара, као и пратећег усменог излагања наставника.

При излагању садржаја наставник се користи и другим наставним средствима, као што су: слике, цртежи, модели, узорци, часописи, каталози, стандарди, табла и слично.

Без обзира на начин презентовања, студентима су прије почетка наставе доступни помоћни наставни материјали у писаној или електронској форми који су организовани по наставним јединицама, односно кратки изводи предавања наставних јединица припређени у пригодној форми, који су у рачунарској презентацији познати као хендаути (handout). Разлог за овакав приступ је обезбјеђење квалитетног праћења наставе методом "ex cathedra", што знатно смањује обим студентских биљежака током предавања, чиме се обезбјеђује јача концентрација студената на излагање наставника.

Квалитет помоћних наставних материјала обезбјеђен је на начин да су наставне јединице, изложене у облику кратких писаних материјала намијењених настави, обавезно подвргнуте рецензији наставника.

Помоћни материјали ове врсте по програмским наставним јединицама доступни су студентима као узорци за копирање код сарадника у настави или у форми хендаута (handout) постављених на сајту (site) Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, који се могу преузети са веб (Web)-страница одговарајућих студијских предмета.

Наставник подстиче активно учешће студената у предавањима постављањем питања, анализом и дискусијом презентованих садржаја и слично. Као посебан облик наставе, наставник има право и могућност да организује гостујућа предавања стручних лица из реалног сектора, менаџера из успјешних предузећа, банака, као и колега са других катедри Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, признатих експерата из појединих ужих научних области.

Предавања се обављају у амфитеатру или учионицама.

Садржај предавања сваког студијског предмета налази се у плану рада на предмету који наставници припремају у складу са дефинисаним садржајем предмета.

Вјежбе су облик активне наставе који обухвата увјежбавање тема презентованих на предавањима. Изводе се у учионицама за мањи број студената. Рад студената на вјежбама природно је повезан и са облицима самосталног рада, као што су израда теоријских и практичних семинарских радова, задатака за самостални рад и других предиспитних обавеза.

Циљ вјежби је да:

- појасне теме са предавања;
- илуструју разноврсност могућих рјешења и подстичу развој креативног мишљења студената;
- илуструју и допуне практичним искуством садржај предавања;
- да уваже особеност сваког студијског предмета.

На вјежбама се спроводе анализе, објашњења и дискусије о постављеном задатку, у којима се захтијева активно учествовање свих студената. Показују се практични примјери у оквиру тема презентованих на предавањима. На вјежбама се ради заједно са свим студентима у малим групама. Садржај вјежби сваког студијског предмета уврштен је у план рада на предмету који наставници припремају у складу са његовим дефинисаним садржајем.

Вјежбе се одржавају у амфитеатру, учионицама и салама с компјутерима гдје су углавном показног и активно-практичног карактера.

Аудиторне вјежбе су намијењене да се претходно изложена материја на предавањима даље теоријски продубљује и ближе појашњава на конкретним примјерима. Углавном се изводе методом "*ex cathedra*" и одржавају се у учионицама с мањим бројем студената. Посебно се инсистира на активном учествовању студената у току вјежби.

Рачунске вјежбе су намијењене заједничком рјешавању примјера као и рјешавању рачунско-нумеричких задатака, а примјењују се код студијских предмета који укључују израду рачунских задатака.

Компјутерске вјежбе су намијењене рјешавању примјера за предмете из области пословне информатике, рачуноводства или примјера за чије је рјешавање потребно коришћење рачунара. Компјутерске вјежбе се по правилу изводе као практичне вјежбе на рачунарима, при чему број студената треба да одговара броју расположивих рачунарских ресурса (радних станица), на којима се претходно изложена материја на предавањима практично увјежбава и ближе појашњава на конкретним примјерима.

Помоћни материјали за реализацију вјежби доступни су студентима прије одржавања наставе, било као узорци за копирање доступни код сарадника у настави или у форми електронског записа постављених на сајту Факултета, који се могу преузети са веб-страница одговарајућих студијских предмета. Примјеном овакве организације обезбјеђује се активно учествовање студената у практичној настави и практично савладавање садржаја студијског предмета.

Практичне вјежбе су предвиђене за стицање практичних знања студената путем реализације практичних тематских задатака у реалном пословно-производном окружењу. Овај вид наставе реализује се методом "*case study*" (студија случаја, прим. аут.) и обухвата израду практичних семинарских радова студената на конкретним задацима у тзв. пилот-предузећу, као полигону за вјежбе. Пилот-предузеће је конкретни пословно-производни систем (може бити фабрика, мало или средње предузеће, установа или неки други облик организације) у коме се могу генерисати наопходни практични подаци за реализацију практичног семинарског рада. На вјежбама се дефинишу задаци и формирају тимови за њихову реализацију у конкретном пилот-предузећу. Вјежбе се изводе у мањим групама у специјализованим кабинетима, чиме се омогућава упознавање студената с различитим практичним примјерима из оквира садржаја студијског предмета.

Језичке вјежбе представљају облик наставе на којима се студенти практично даље упознају са структурним елементима напредног пословног страног језика. По правилу, изводе се с мањим бројем студената, који на конкретним примјерима увјежбавају све релевантне елементе пословног страног језика, као што су изговор, граматика и правопис, са посебним акцентом на пословни страни језик прилагођен ИТ сектору. Помоћни материјали за реализацију вјежби доступни су студентима прије одржавања наставе, било као узорци за копирање доступни код сарадника у настави или у форми аудио-записа предвиђених за реализацију наставе, постављених на сајту Факултета, који се могу преузети са веб-страница одговарајућих студијских предмета. Основни циљ који се постиже примјеном овог облика рада је обезбјеђење активног учествовања студената током одржавања наставе.

Консултације су облик активне наставе гдје наставник и сарадник сваке радне седмице обављају консултације са студентима. Овај облик активне наставе је у функцији детаљног објашњења тема презентованих и обрађених на предавањима и вјежбама, као и другим облицима наставе. На консултацијама се врши анализа резултата које студенти остваре на предиспитним обавезама и на испиту. Консултације су индивидуалне или групне (с малим групама студената, по правилу тимом који ради на заједничком задатку). Примарни циљ консултација је пружање помоћи студенту у самосталном и групном раду и савлађивању садржаја сваког студијског предмета и припреми испита. Посебно се разматрају теме које студенте интересују у погледу продубљивања знања из разматраних студијских предмета и које

представљају надградњу тема обрађених на предавањима и вјежбама, као и даље професионалне оријентације студената. Ријечју, консултације треба да резултирају побољшањем квалитета наставе и остваривањем циља и исхода процеса учења на сваком студијском предмету, односно на цијелом студијском програму.

Наставник и сарадник су дужни да у кабинету обезбиједи најмање два термина консултација седмично у трајању од по два часа. Термини консултација треба да буду истакнути на вратима кабинета и веб-страници Факултета, као и електронска адреса наставника и сарадника, чиме је практично обезбијеђена могућност перманентног контакта, онлајн (online) између наставног особља и студената.

Посјете предузећима, институцијама и установама представљају активан дио наставе у оквиру кога се студенти упознају с реалним привредним окружењем. Овај облик наставе је предвиђен у оквиру појединих студијских предмета и реализује се са свим студентима. Током организоване посјете с наставником или сарадником у настави студентима се пружа могућност да се у оквиру огледних предузећа или установа упознају с практичним аспектима наставних садржаја датог студијског предмета. Присуство свих студената је обавезно и посебно се евидентира.

8.3. Самостални рад студента

Самостални рад се састоји из учења и анализе наставних садржаја које обавља студент с циљем усвајања садржаја са предавања и вјежби. Студент самостално учи и припрема се за све облике активне наставе. Наставник и сарадник прате и путем консултација потпомажу самостални рад студента. Самостални рад студента може бити индивидуални или групни.

Број и садржај колоквијума, теоријских и практичних семинарских радова и задатака за самостални рад стандардизован је за све студијске предмете и дефинисан у опису садржаја сваког студијског предмета у студијском програму.

План за реализацију активности у оквиру самосталног рада студената утврђују се годишњим програмом рада у настави, који Факултет доноси за сваку школску годину.

Самостални рад студента остварује се у неколико облика:

- припрема за предавања и вјежбе,
- теоријски семинарски рад,
- практични семинарски рад или есеј,
- задатак за самостални рад,
- припрема за колоквијум,
- припрема за испит,
- стручна пракса и израда извјештаја о добровољном раду,
- израда завршног рада.

Припрема за предавања и вјежбе је облик самосталног рада студента на припреми и самосталном изучавању материјала које наставник и сарадник излажу на предавањима и вјежбама. Припрема обухвата прибављање допунских литературних извора информација из библиотеке, преко интернета и на други начин. Мјера ангажовања студента у припреми за предавања је ниво активног учествовања у процесу наставе.

Теоријски семинарски рад обухвата тему која покрива цјелокупан теоријски садржај предмета, а студенти их реализују индивидуално или групно. Семинарски рад је текстуални документ који садржи и графичке елементе са темом из садржаја предмета и представља предиспитну обавезу студента. Студент, или група студената, самостално ради семинарски рад и предаје га у одштампаном облику. У току израде семинарског рада студент се консултује с наставником и сарадником у настави. Теоријски семинарски радови студената из појединих наставних цјелина у оквиру предмета реализују се издавањем теме, припремом за израду, консултацијама и израдом рада, израдом презентације и припремом за његову одбрану. Овај рад обавезно прати

презентација садржаја семинарског рада при којој је обавезна присутност свих чланова студентске групе. Примјеном овакве организације осигурава се активно учествовање студената у наставном процесу и утврђивање програмског садржаја предмета. Презентација семинарског рада за већину предмета реализује се путем примјене рачунарских презентација које студенти израђују као интегрални дио семинарског рада.

Помоћни материјали за реализацију овог облика вјежби доступни су студентима прије одржавања наставе било као узорци за копирање доступни код сарадника у настави или у форми аудио-записа предвиђених за реализацију наставе постављених на сајту Факултета, који се могу преузети са веб-страница одговарајућих предмета.

Практични семинарски рад или есеј ради се тимски у малим групама. То је текстуални документ, који садржи и графичке елементе са темом из садржаја предмета и представља предиспитну обавезу студента. Практични семинарски радови или есеји студената из појединих наставних цјелина у оквиру предмета реализују се издавањем теме, припремом за израду, прикупљањем података у пилот-предузећу или установи, консултацијама и израдом самог рада, затим презентације и припремом за његову одбрану.

У уводу путем консултативних вјежби најприје се дефинишу задаци и формирају тимови за њихову реализацију у конкретном пилот-предузећу или установи. Издавање задатака прати детаљно упутство за практичну реализацију задатка и техничку обраду, као и узорни примјери реализованих радова студената претходних генерација.

Реализација задатака коју врше студенти одвија се током њихових посјета или прикупљањем податка о пилот-предузећу или установи, током којих студенти прикупљају неопходне податке за реализацију практичног задатка. Даљи рад на реализацији практичних семинарских радова или есеја одвија се консултативно заједничким радом у малим групама студената с наставником односно сарадником у настави. Коначно завршене радове тимови усмено презентују и јавно бране пред наставником односно сарадником у настави у присуству свих студената. Током презентације семинарског рада или есеја на вјежбама је обавезно присуство свих чланова студентске групе.

Презентација за већину предмета реализује се путем примјене рачунарских презентација које студенти израђују као интегрални дио семинарског рада или есеја.

Основни циљ који се постиже овим радом је провјера теоријских знања у пракси. Помоћни материјали за реализацију овог облика вјежби су доступни студентима прије одржавања наставе, било као узорци за копирање доступни код сарадника у настави или у форми аудио-записа предвиђених за реализацију наставе постављених на сајту Факултета, који се могу преузети са веб-страница одговарајућих предмета. Узорни примјерци реализованих радова претходних генерација доступни су студентима у библиотеци Факултета.

Задатак за самостални рад представља самостални рад студента на рјешавању рачунских задатака, рачунарских задатака и вјежби из страног језика. Реализација задатка за самостални рад састоји се од издавања задатка, припреме за израду, израде, консултација, и припреме за његову одбрану. Урађени задатак студент доставља сараднику у настави у штампаном облику. Провјеру тачности урађеног задатка реализује сарадник у настави на часовима вјежби уз активно учешће студента.

Припрема за колоквијум је облик самосталног рада којим се провјерава успјешност студента у савладавању наставних садржаја дотичног предмета. За све студијске предмете уведена је обавезна колоквијална провјера знања студента у оквиру двају колоквијума. Колоквијум је предиспитна обавеза студента и представља писмену провјеру знања из дијела студијских предмета, а најчешће у виду теста. На колоквијуму студент показује континуирано савлађивање садржаја студијских предмета, односно тема презентованих на предавањима и утврђених на вјежбама. Колоквијум се у правилу ради у посебним терминима. Резултати колоквијума се анализирају на консултацијама или на вјежбама. Колоквијум се реализује у складу с наставним календаром за дотичне студијске предмете.

Припрема за испит је самостални рад којим студент уз помоћ препоручене литературе и предочених испитних питања савладава градиво презентовано на предавањима и вјежбама. Током припреме за испит студенту је на располагању наставник и сарадник у настави ради консултовања. Прије припремања испита студент је упознат са свим елементима вредновања предиспитних активности, као и критеријума за полагање испита. О свим питањима у вези са испитом студент се информише у Правилима о студирању на првом и другом циклусу, Статуту Економског факултета и Статуту Универзитета у Бањој Луци.

Стручна пракса. Студенти су обавезни у току треће и четврте године студија обавити стручну (феријалну) праксу. Стручна пракса се организује један дан у радној седмици у зимском и љетном семестру, према утврђеном распореду.

Студенти ће похађати Стручну праксу у предузећу или другој институцији на основу билатералног уговора Економског факултета посредством Канцеларије за практичну наставу и предузећа или институције организатора стручне праксе. Стручна пракса трајаће 13 радних дана по семестру (13 седмица од укупно 15 седмица; двије седмице су посвећене писменим колоквијима, тј. укупно 26 радних радних дана у току академске године). На стручној пракси студент ће имати водитеља стручне праксе из институције на којој ће се обављати стручна пракса, о чему ће водитељ стручне праксе водити дневник. Стручна пракса ће носити 2 ECTS бода по семестру. У циљу праћења студентске праксе, сваки студент има ментора из реда наставника који ће прегледати дневник праксе и донијети одлуку о томе да ли је пракса успјешно обављена или не.

- На стручну праксу ће студенти бити усмјеравани у предузећа/институције која ће потписати билатералне уговоре о стручној пракси са Економским факултетом Универзитета у Бањој Луци, Канцеларијом за стручну праксу.
- Студенти ће имати могућност да предложи предузећа/установе у којима би жељели да обављају стручну праксу. У томе случају, сва комуникација са предузећем/установом ће ићи преко Канцеларије за стручну праксу која ће дати сагласност, припремити уговор и осталу документацију за стручну праксу.
- На стручну праксу је могуће ићи и по посебним програмима предузећа и институција у трајању од најмање мјесец дана, али искључиво у терминима када нема редовне наставе. И у томе случају, сва комуникација са предузећем/установом ће ићи преко Канцеларије за стручну праксу која ће дати сагласност, припремити уговор и осталу документацију за стручну праксу.

Уговор о пракси, потписује се између Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, студента и послодавца, гдје се специфицирају исходи учења који се требају постићи. Требају постојати јасне процедуре за оцјењивање исхода учења и додјеливања ECTS бодова, који ће бити укључени у завршни рад студената. Улоге потписника у процесу специфицирања, постизања и оцјењивања исхода учења морају бити јасне. То је прилика за учење у радним условима и јачање професионалних компетенција (професионални развој). Стварни задаци обављани на радном мјесту требају бити комплементарни садржају који се изучава на студијском програму. Сврха стручне праксе је:

- учење о посебним моделима и техникама рада,
- усавршавање радних вјештина потребних на радном мјесту,
- развој нових вјештина које олакшавају запошљавање као што је тимски рад, коришћење технологија и рјешавање проблема,
- прилика за стицање вјештина постепеним путем, од једноставнијих до сложених,
- оцјењивање у реалним условима,
- формирање мишљења о релевантности садржаја програма за радно мјесто.
- обезбјеђивање документационе основе за израду завршног рада.

Након обављене праксе, студент припрема извјештај о обављеној пракси, а сазнања из праксе по први пут, а што није обавезујуће, описује у емпијско-перспективном дијелу завршног рада. ECTS бодови се додјељују послје одговарајуће провјере и оцјењивања и постигнутих исхода од стране наставника ментора.

Завршни рад. Сврха израде завршног рада је да студент покаже способност самосталног приступа у обради проблема из подручја посебних, заједничких и општих садржаја струке за коју се оспособљавао током студија на Факултету, служећи се при томе литературом, теоријским или емпијским истраживањима, стручном праксом и основама методологије предметне дисциплине. Завршни рад се ради у складу с Правилима студирања на I и II циклусу студија, а писаће се из предмета по избору студента у форми стручног (завршног) рада и браниће се пред трочланом комисијом. За успјешно одбрањен завршни рад додјељиваће се ECTS поени и бројчана оцјена од 5 (пет) до 10 (десет), како је то регулисано чланом 58. Правила студирања на I и II циклусу студија. Оцјена из завршног рада рачунаће се у просјечну оцјену.

На основу одредаба чланова 43–50. Правила студирања на I и II циклусу студија и члана 59. Статута Универзитета у Бањој Луци, поступци пријаве и одбране завршног рада на I циклусу студија описани су следећим корацима:

1. Завршни рад представља самосталну стручну обраду одређеног проблема и њиме студент доказује да је на основу знања стеченог током студија овладао заданом темом, да је тему обрадио према предвиђеној методологији, да зна користити стручну литературу и терминологију и наравно, да је исправно наводи. Тема завршног рада бира се из предмета које садржи студијски програм. Могуће теме завршних радова предлажу предметни наставници. Изузетно, студенту се може одобрити тема завршног рада коју самостално предложи, уз претходну консултацију с наставником код којег жели да уради завршни рад. Уз сваку тему завршног рада наводи се основна литература.
2. Студент пријављује завршни (дипломски) рад Студентској служби на прописаном обрасцу за пријаву завршног (дипломског) рада. Студент може са једним неположеним испитом пријавити тему завршног (дипломског) рада.
3. У академској години наставник може преузети, у својству ментора, највише 15 завршних радова.
4. Ако наставник није испунио додијељену квоту менторстава, нема право да одбије студента који жели да добије тему завршног рада.
5. Завршни рад студент израђује самостално. Ментор је обавезан да прати рад студента, помаже му савјетима и упућивањем у литературу.
6. Студент формира завршни рад у концепту са свим припадајућим дијеловима. Концепт се предаје наставнику – ментору на увид и преглед. Студент је дужан поступити према упутствима и примједбама ментора, у противном рад се враћа на даљу дораду.
7. Наставник је дужан да прегледа рад и врати га с коментаром најкасније за двије седмице од дана предаје рада.
8. Студент може само једанпут промијенити тему завршног рада.
9. Студентска служба ће у року десет (10) дана од пријема испуњеног обрасца студента извршити провјеру података у његовом персоналном досијеу.
10. На основу писмене сагласности ментора о урађеном завршном (дипломском) раду и уколико студент има све положене испите према наставном планом и програму, Студентска служба обавјештава ментора да је кандидат спреман за одбрану завршног (дипломског) рада.
11. Студент предаје два укорићена дипломска рада и рад у PDF формату на CD-у у Студентској служби и пријављује завршни рад у Студентској служби.
12. Одбрана завршног рада састоји се од усменог излагања резултата рада и образложења издвојених закључака, као и одговора на питања ментора.
13. Пред ментором студент усмено брани урађени завршни рад на једном од апсолвентских испитних рокова. Одбрана завршног рада је јавна.

14. Ако студент не задовољи на завршном раду, има могућност да поново изађе на одбрану завршног рада на наредном апсолвентском испитном року.
15. Завршни рад и одбрана оцјењују се јединственом оцјеном од 5 (пет) до 10 (десет) и она ће се уврстити у коначни просјек оцјена.

8.4. Оцјењивање студента

Испитивање и оцјењивање су усаглашени са исходима учења и осмишљени су с циљем да се утврди да ли су исходи учења постигнути или нису. Успјешност студента у савлађивању сваког предмета на студијском програму изражава се поенима у складу са одредбама Одлуке о начину праћења и валоризовања знања студената коју усваја Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци непосредно прије почетка сваке академске године и континуирано се прати током наставе у семестру.

Наставник оцјењује студента на основу исказаног знања, изнесених чињеница и његовог разумијевања материје, стечених вјештина и показане способности да то примијени у реалним ситуацијама. Своје захтјеве базира на приступачности свих средстава неопходних при савладавању утврђеног наставног плана и програма (Кодекс наставничке етике, члан 7).

Одлука о начину праћења и валоризовања знања студената мора бити усклађена са смјерницама и општим одредбама Правила студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци.

Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може остварити највише сто поена. У формирању коначне оцјене о успјешности студента у савлађивању предмета предиспитне обавезе учествују с највише 50 поена, а испит такође с највише 50 поена.

Вредновање предиспитних обавеза:

- присуствовање свим облицима наставе, 2 поена (2%),
- сваки писмени колоквиј доноси од 0 до 20 поена (0-20%), односно укупно 0-40 поена (0-40%),
- писмена или усмена обрада рефератске, семинарске или друге повјерене теме доноси од 0 до 8 поена (0-8%).

Завршни испит се полаже усмено, осим предмета који због природе наставне јединке захтијевају комбиновану, писмену и усмену провјеру знања на завршном испиту.

Завршни испит полаже се јавно, уз присуство најмање једног студента или сарадника. Није дозвољено полагање завршног испита иза затворених врата с једним кандидатом.

Уколико завршни испит пријави блиски сродник одговорног наставника (дијете или брачни друг), завршни испит ће полагати пред наставником који има избор у ужу научну област. Уколико нема другог наставника у истом избору у звање, декан формира трочлану комисију и заказује термин комисијског полагања испита.

Листу предмета који се полажу и писмено и усмено одређује Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци усвајајући документ под називом „Одлука о начину праћења и валоризовања знања студената“. На завршном испиту студент може да оствари од 0 до 50 поена (0-50%).

Наставник и сарадник спроводе редовно евидентирање и вредновање присуства и ангажовања студента настави као и вредновање урађених и одбрањених семинарских радова (односно задатака за самостални рад) и колоквијума.

Укупан остварени број поена преводи се у **коначну оцјену** која показује успјешност савладаности предмета, која може бити од **5 (није положио)** до **10 (одличан – изврстан)**. Начин превођења укупног броја поена, кога чини збир поена остварен на предиспитним обавезама и на испиту у коначну оцјену, приказан је у наредној скали (табели) оцјењивања:

Табела 8.3. Распоред поена и коначних оцјена

БРОЈ ПОЕНА	ОПИСНА ОЦЈЕНА	ОЦЈЕНА
0–50	није положио	пет (5)
51–60	довољан	шест (6)
61–70	добар	седам (7)
71–80	врло добар	осам (8)
81–90	одличан	девет (9)
91–100	одличан – изузетан	десет (10)

Резултате испита одговорни наставници објављују након завршетка испита на веб-страници Факултета. У року 24 часа од завршетка испита наставник или сарадник дужни су да Студентској служби предају записник о одржаном испиту са потписаним свим испитним пријавама, укључујући и пријаве у којима је уписана оцјена пет (5). Као доказ о извршеној примопредаји, Студентска служба издаје попуњен образац о примопредаји записника и испитних пријава, на који се потписују предметни наставник и референт Студентске службе.

Након завршетка академске године, односно завршених јесењих испитних рокова, предметни наставник објављује ранг-листу свих студената који су остварили предвиђени минимум од 51 поена из укупних обавеза и положили завршни испит. Додјела ECTS бодова и оцјена вршиће се на основу те листе, према проценту успјешности, примјеном следећег критеријума:

Табела 8.4. Ранг-листа студената који су положили завршни испит

РЕДОСЛИЈЕД	ОЦЈЕНА
ПРВИХ 1%–10%	A
СЉЕДЕЋИХ 11%–35 %	B
СЉЕДЕЋИХ 36%–65%	C
СЉЕДЕЋИХ 66%–90%	D
СЉЕДЕЋИХ 91%–100%	E

Студенти који су остварили по основу укупних обавеза од 35 до 50 поена добијају оцјену ФХ (потребан додатни рад за успјешно окончање испита), а за мање од 35 поена оцјену Ф (потребно знатно више рада за окончање испита).

9. БОДОВНА ВРИЈЕДНОСТ ПРЕДМЕТА У СКЛАДУ СА ЕВРОПСКИМ СИСТЕМОМ ПРЕНОСА БОДОВА – ECTS

Додјела кредита заснива се на тежини предмета у смислу оптерећења који студент мора уложити да постигне планиране исходе учења у формалном облику. Укупан број бодова додијељених квалификацији распоређен је на поједине предмете пропорционално њиховом учешћу у укупном оптерећењу потребном да се постигну планирани исходи учења.

Бодови су додијељени за укупно вријеме потребно да се постигну планирани исходи учења, а оно се састоји од:

- броја сати контакт наставе,
- времена потребног за припрему за наставу и израду наставних задатака (припрема и сређивање грађе с наставе, вјежби или с праксе, писање есеја, израда пројеката и

семинарских радова, прикупљање и проучавање додатне грађе, практичан рад изван часова у наставном плану итд.),

- припрема испита и излазак на испит.

У Републици Српској принцип годишњег оптерећења студента од 60 ECTS бодова у оквиру 40-часовне радне седмице законска је одредба (члан 38) и подударна је са европским прописима у овој области. Полазећи од академских календара Универзитета у Бањој Луци (годишње оптерећење сведено на академску годину студија), може се узети да у току академске године студенти имају 45 радних седмица (по 15 у два семестра и 15 за припреме и испите) и оптерећење од 40 сати седмично. У том случају добије се укупно **1800 радних сати рада студента током једне академске године**. С обиром на то да једна школска година носи **60 бодова**, произлази да **један бод одговара приближно 30 радних сати**.

На тај начин може се поставити пропорција:

$$X : 60 \text{ бодова} = Y : 1800 \text{ сати}$$

Пријем за 1 бод:

$$Y = 1800 \text{ сати у школској години} \times 1 \text{ бод} / 60 \text{ бодова у години} = 30 \text{ радних сати.}$$

Тако предмет који носи 5 ECTS бодова подразумијева 150 сати рада заједно са наставом. Претпоставимо да је фонд сати наставе на том предмету $2П + 2В = 4$ сата. То би на 15 седмица, колико траје настава у семестру, студенту одузело 60 сати. За самостални рад и спремање испита остало би му на располагању 90 сати или нешто преко двије седмице. Ту се убраја и вријеме које је студент провео у раду на том предмету у периоду трајања наставе. Ако просјечан студент може да савлада такав предмет за 90 сати рада (укључујући и учење у току наставе), онда је број бодова добро додијељен.

Табела 9.1. Примјер за рачунање ECTS бодова

2 сата наставе предавања	х 15 наставних седмица	= 30 сати рада	
2 сата наставе вјежби	х 15 наставних седмица	= 30 сати рада	
	<i>Укупно наставе у семестру</i>		<i>= 60 сати рада</i>
2 сата учења за предавања	х 15 наставних седмица	= 30 сати рада	
4 (или 2 х 2) сата припреме за вјежбе и учења	х 15 наставних седмица	= 60 сати рада	
	<i>Укупно вријеме савладавања градива</i>		<i>= 90 сати рада</i>
	<i>Укупно оптерећење</i>		<i>= 150 сати рада</i>

Примјер:

$$X : 60 \text{ бодова} = Y : 1800 \text{ сати}$$

$$X : 60 \text{ бодова} = 150 \text{ сати} : 1800 \text{ сати}$$

$$X = 60 \cdot 150 / 1800 = 5 \text{ бодова}$$

Током извођења наставе прилагођава се додијељени број ECTS бодова са стварним радним оптерећењем на предмету. То се проводи у саставу интерних процедура за обезбјеђење квалитета. Који год метод да се користи, мишљење студената и наставног особља узима се у обзир. Подаци о напредовању и пролазности, те резултати испита такође представљају важне показатеље. У случају великог неслагања између процијењеног и стварног радног оптерећења прилази се ревизији ECTS бодова, исхода учења или техника наставе и учења.

Предмети разврстани по бодовној вриједности приложени су у табели 9.1. у прилогу.

10. ПРЕДВИЂЕНИ БРОЈ САТИ ЗА ПОЈЕДИНЕ ПРЕДМЕТЕ

Студијски програм: Пословна информатика

Ниво студија: Први циклус студија (додипломски академски студиј)

Сем.		Предмет	Статус	Студијски програм	П	В	ДОН	ECTS
1	1	Основи економије	О	а	4	2	0	8
	2	Економика предузећа	О	а	4	2	0	8
	3	Пословна информатика	О	а	3	2	0	6
	4	Математика за економисте	О	а	4	4	0	8
					15	10	0	30

Сем.		Предмет	Статус	Студијски програм	П	В	ДОН	ECTS
2	1	Основи статистичке анализе	О	а	4	3	0	8
	2	Методологије развоја софтвера	О	ПИ	3	2	0	7
	3	Финансијско рачуноводство	О	а	4	3	0	8
	4	Менаџмент	О	а	4	2	0	7
					15	10	0	30

Сем.		Предмет	Статус	Студијски програм	П	В	ДОН	ECTS
3	1	Микроекономија	О	а	4	3	0	8
	2	Монетарне и јавне финансије	О	а	4	2	0	8
	3	Основе програмирања	О	ПИ	4	3	0	8
	4	Изборни предмет 1:						
		Системи пословне интелигенције	И	ПИ	3	2	0	6
		Системи за управљање знањем	И	ПИ	3	2	0	6
		Организација пословних система	И	а	3	2	0	6
					15	10	0	30

Сем.		Предмет	Статус	Студијски програм	П	В	ДОН	ECTS
4	1	Макроекономија	О	а	4	3	0	8
	2	Међународни економски односи	О	а	4	2	0	7
	3	Финансијски менаџмент	О	а	4	2	0	8
	4	Финансијска математика	О	а	4	2	0	7
					16	9	0	30

Сем.		Предмет	Статус	Студијски програм	П	В	ДОН	ECTS
5	1	Економско-математички модели и методе	О	а	4	4	0	8
	2	Маркетинг	О	а	4	2	0	7
	3	Интегрисана пословна софтверска рјешења	О	ПИ	4	2	0	7
	4	Изборни предмет 2: Напредни страни језик за економисте						
		Напредни енглески језик за економисте	И	ПИ	3	2	0	6
		Напредни њемачки језик за економисте	И	ПИ	3	2	0	6

		Напредни руски језик за економисте	И	ПИ	3	2	0	6
	5	Стручна пракса	О					2
					15	10	0	30

Сем.		Предмет	Статус	Студијски програм	П	В	ДОН	ECTS
6	1	Менаџмент људских ресурса	О	а	4	3	0	8
	2	Базе података	О	ПИ	4	3	0	7
	3	Предузетништво и иновације	О	а	4	2	0	7
	4	Изборни предмет 3:						
		Customer Relationship Management (CRM) системи	И	ПИ	3	2	0	6
		Софтверски инжењеринг	И	ПИ	3	2	0	6
		Веб програмирање	И	ПИ	4	3	0	6
	5	Стручна пракса	О	а				2
				15	10	0	30	

Сем.		Предмет	Статус	Студијски програм	П	В	ДОН	ECTS
7	1	Електронско пословање	О	ПИ	4	3	0	8
	2	Стратегијски менаџмент	О	а	4	2	0	7
	3	Менаџмент пројеката	О	а	4	3	0	7
	4	Изборни предмет 4:	И	ПИ	3	2	0	6
		Објектно-орјентисано програмирање						
		Е-влада	И	ПИ	3	2	0	6
		Осигурање квалитета у ИТ	И	ПИ	3	2	0	6
	5	Стручна пракса	О	а				2
				15	10	0	30	

Сем.		Предмет	Статус	Студијски програм	П	В	ДОН	ECTS
8	1	Мултимедија и креативне технологије	О	ПИ	4	3	0	6
	2	Дигитални маркетинг	О	ПИ	4	2	0	6
	3	Пројектовање пословних информационих система	О	ПИ	4	2	0	6
	4	Управљање пословним процесима	О	ПИ	3	3	0	5
	5	Стручна пракса	О	а				2
	6	Изборни предмет 5: завршни рад	О	а				5
					15	10	0	30

П: предавања

В: вјежбе (аудиторне)

ДОН: други облици наставе (лабораторијске вјежбе, семинари, студијски истраживачки рад и др.)

УСМЈЕРЕЊА:

а. Заједнички предмети у прве двије студијске године студијских програма *Економија и пословно управљање* и *Пословна информатика*

ПИ - Предмети студијског програма *Пословна информатика*

11. КРИТЕРИЈИ И УСЛОВИ ПРЕНОСА ECTS БОДОВА

Услови преноса ECTS бодова са једног студијског програма на други унутар Универзитета у Бањој Луци као и између Универзитета у Бањој Луци и других универзитета дефинисани су Правилима студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци, члан 39.

12. ДОКАЗ О ПОДУДАРНОСТИ

Студијски програм *Пословна информатика* нуди студентима актуелна научна, односно стручна сазнања из области теоријске и примјењене економије и менаџмента.

Студијски програм је по суштини усклађен са другим акредитованим програмима иностраних универзитета из оквира европског образовног простора. Студијски програми који највише одговарају предложеној структури предмета студијског програма реализују се на сљедећим институцијама:

1. Универзитет у Београду, Факултет организационих наука, студијски програм Информациони системи и технологије <http://www.fon.bg.ac.rs/studije/osnovne-akademske-studije/informacioni-sistemi-i-tehnologije/>
2. Универзитет у Новом Саду, Економски факултет Суботица, студијски програм Пословна информатика <http://posinf.ef.uns.ac.rs/>
3. Универзитет у Загребу, Економски факултет, студијски програм Пословна економија – усмјерење Пословна информатика <http://www.efzg.unizg.hr/default.aspx?id=11015>
4. Универзитет у Загребу, Факултет организације и информатике Вараждин, студијски програм Информациони и пословни системи <https://www.foi.unizg.hr/studiji/pds/ips>
5. Универзитет у Љубљани, Економски факултет, студијски програм Пословна информатика, http://www.ef.uni-lj.si/podiplomsko/poslovna_informatika

13. ПРЕДУСЛОВИ ЗА УПИС ПОЈЕДИНИХ ПРЕДМЕТА

Подаци о предусловима за упис појединих предмета или групе предмета налазе се у анексу 7.2, тј. у силабусима за предмете.

14. НАЧИН ИЗБОРА ПРЕДМЕТА ИЗ ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Нема преклапања предмета између студијских програма. Један предмет који је на листи изборних предмета у оба студијска програма бираће се између осталих предмета анкетом. Критерији и начин избора изборних предмета детаљно је описан у седмом поглављу овог елабората: Листа обавезних и изборних предмета.

15. КРИТЕРИЈИ И НАЧИНИ ОСИГУРАЊА КВАЛИТЕТА

На Универзитету у Бањој Луци се од 2008. године изводи редовна годишња евалуација наставног процеса и рада наставног особља путем анкетирања студената. Између осталог, та евалуација садржи многе показатеље квалитета самог студијског програма. Поред тога, изводе се анализе пролазности и успјеха за сваки предмет и прати напредовање студената током студија. У току је израда стратегије квалитета која ће разрадити и друге видове евалуације као и процедуре за отклањање пропуста и подизање квалитета студијских програма. Економски факултет Универзитета у Бањој Луци усвојио је Самоевалуациони извјештај 2017. године, као и

EFQM Self evaluation Report 2012. године, у склопу CUBRICK TEMPUS пројекта. Почетком календарске године, Наставно-научно вијеће усваја извјештај о раду у претходној и план за наредну годину. Да би се константно побољшавао систем квалитета, формирана је Комисија за квалитет Економског факултета Универзитета у Бањој Луци и Канцеларија за међународну сарадњу.

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци периодично, у сарадњи с Канцеларијом за осигурање квалитета Универзитета у Бањој Луци и са Савезом студената Економског факултета, врши евалуацију наставног процеса и наставног особља, те спроводи разна анкетања студената и запослених, укључујући анкете преко веб-странице Економског факултета Универзитета у Бањој Луци.

Универзитет у Бањој Луци усвојио је низ докумената којима се иде у смијеру обезбјеђења и унапређења квалитета. То су:

- 1) Стратегија развоја Универзитета у Бањој Луци за период 2017-2025. године (http://unibl.org/uploads/files/strane/zakoni_i_interni_propisi/Strategija_UNIBL_2017-2025.pdf).
- 2) Правилник о садржају, изгледу и дигиталном репозиторијуму мастер/магистарских радова на Универзитету у Бањој Луци (<http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/2017/Pravilnik-digitalni-repozitorijum.pdf>).
- 3) Правилник о поступку провјере оригиналности завршних радова студената на II и III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци (<http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/2017/Pravilnik-originalnost-radova.pdf>).
- 4) Правилник о анкетању студената о квалитету наставног процеса (<http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/2017/Pravilnik-originalnost-radova.pdf>).

Обезбјеђење квалитета студијског програма проводи се у оквиру:

- 1) процеса анализе података атрактивности постојећих студијских програма;
- 2) процеса ревизије постојећих студијских програма;
- 3) процеса развоја нових студијских програма;
- 4) процеса увођења новог предмета;
- 5) процеса анализе успјешности завршавања студија;
- 6) процеса анализе података о запошљавању након завршетка студија;
- 7) процеса анкетања свршених студената;
- 8) процеса анкетања послодаваца стручних тијела и удружења.

Обезбјеђење и унапређење квалитета наставног процеса остварује се путем:

- дефинисања правила и критерија за оцјењивање студената;
- поступка по жалби студента на оцјену;
- анализе успјешности полагања испита;
- анализе података о броју уписаних студената у вишу годину студија;
- анализе података о броју студената и наставника;
- евалуације наставе и наставника коју врше студенти;
- самоевалуације наставника;
- дефинисања структуре колегија, исхода учења, оптерећења студената, садржаја и плана извођења по седмицама, метода образовања, обвеза студената и начина провјере стечених знања и вјештина – усклађеност с квалификацијским оквиром.

Обезбјеђење квалитета ресурса за подршку студентима проводи се:

- 1) поступком за континуирано побољшање и повећање ресурса за подршку студирању;
- 2) евалуацијом рада студентске службе;
- 3) набавком обавезне литературе из свих предмета из које се изводи настава;
- 4) претплатом на научне базе са цјеловитим текстом из подручја економије и студијских програма;

5) претплатом на референтне научне часописе.

Поступци анализе успјешности система квалитета проводи се:

- поступком израде самоевалуационих извјештаја;
- системом екстерне евалуације квалитета студијских програма и Економског факултета Универзитета у Бањој Луци као установе;
- интерним оцјењивањем обезбјеђења квалитета.

Обезбјеђење квалитета научноистраживачке дјелатности наставног особља проводи се путем:

- 1) усвајања стратегије научноистраживачког рада;
- 2) креирања позитивног окружења за истраживање и јачање научног профила институције;
- 3) сарадње са другим институцијама и привредом у сврху унапређења научноистраживачке и наставне дјелатности;
- 4) вредновања квалитета научноистраживачке дјелатности.

16. УСЛОВИ ЗА ПРЕЛАЗАК СА ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Према Правилима студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци (члан 39), услове преласка са једног студијског програма на други утврђује Сенат Универзитета на приједлог Вијећа факултета/академије.

Прецизнији услови за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних студија биће дефинисани Правилником о усаглашавању наставних планова и програма који ће усвојити Научно-наставно вијеће Економског факултета у Бањој Луци прије почетка академске 2018/2019. године.

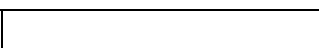
17. ОБАВЕЗЕ СТУДЕНАТА И ДИНАМИКА СТУДИРАЊА

Обавезе студената и динамика студирања су дефинисани Законом о високом образовању, Статутом и Правилима студирања Универзитета у Бањој Луци.

18. ДОДАТАК – 7.2. САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА ПРВОГ ЦИКЛУСА СТУДИЈА – СИЛАБУСИ

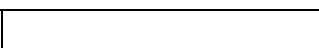
Прва година студија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Основи економије	4	2			8
Економика предузећа	4	2			8
Пословна информатика	3	2			6
Математика за економисте	4	4			8
Основи статистичке анализе			4	3	8
Методологије развоја софтвера			3	2	7
Финансијско рачуноводство			4	2	8
Менаџмент			4	2	7
УКУПНО:	15	10	15	10	60

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Основи економије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	1.	4П + 2В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ је да студенти стекну основна знања о историјском развоју економске науке, основне законитости у економији, основне економске категорије и суштину функционисања микро и макро економских система					
Исходи учења (стечена знања):					
Након овог курса студенти ће стећи основна знања о економским појавама и процесима. Моћи ће самостално да формирају и сагледају узрочно последичне догађаје на тржишту и у привреди.					
Садржај предмета:					
Политичка економија као наука. Шта је економија. Методе истраживања у економији. Економски закони. Три кључна економска закона. Обим друштвене производње. Друштвена репродукција. Робна производња и тржиште. Основни елементи понуде и тражње. Еластичност понуде и тражње. Облици размјене роба. Новац. Савремени економски систем. Учесници у економским догађајима и њихово понашање. Обим производње и обрт капитала. Трошкови производње. Профит, профитна стопа и акумулација капитала. Расподјела као фаза процеса репродукције. Тржиште рада. Тржиште зајмовног капитала. Тржиште реалног капитала. Банкарски систем. Тржиште природних ресурса. Трговачки капитал. Акцијски капитал. Тржишна структура савременог капитализма. Економске функције државе у савременим привредама. Јавна добра, екстерналије и јавни избор. Економска политика државе у појединим областима. Економски раст. Економске кризе. Међународна размјена.					
Методе наставе и савладавања градива:					
Предавања усменим излагањем, кориштење практичних примјера и графичких инетпретација.					
Литература:					
Иванић, М. (2010). <i>Принципи економије</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет. Допунска литература: Грегори, Н. М. (2004). <i>Принципи економије</i> , треће издање. Београд: Економски факултет; Самјуелсон, П. А., & Вилијам, Д. Н. (1992). <i>Економија</i> , четрнаесто издање. Загреб: Мате д.о.о.					
Облици провјере знања и оцјењивања:					
Два колоквијума, семинарски рад, домаћи задаци, активност на настави и усмени испит					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
По истом програму изучава се на водећим универзитетима у свијету					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Младен Иванић, ванр. проф.					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Економика предузећа			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	1.	4П+2В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет омогућава студентима да схвате значење и значај предузећа, као темељне институције тржишне привреде, да науче основне принципе пословања предузећа; да спознају начине постизања оптималне вриједности производње уз кориштење оскудних ресурса; да науче методе максимизирања профита предузећа, да науче алгебарски, графички и табеларно представљати пословне функције у предузећу и да знају анализирати понашање предузећа на тржишту; да науче основне принципе пословања предузећа, а то су продуктивност, економичност и рентабилност и да науче израчунавати цијене коштања производа примјеном различитих метода.

Исходи учења (стечена знања):

Након завршетка овога курса студент ће стећи основна знања о чињеницама, принципима, процесима и генералним концептима у економици предузећа. Студент ће бити оспособљен пронаћи оптимална рјешења у управљању предузећима примјењујући основна знања из економске теорије и науке о одлучивању и имаће основна знања за даље изучавање теорија економије и управљања предузећем.

Садржај предмета:

Појам предузећа. Диференцирање предузећа. Економика предузећа. Теорија предузећа. Процес репродукције. Производња и производна функција. Продуктивност. Утрошци. Трошкови и функције трошкова. Калкулација цијене коштања. Модели управљања трошковима. Цијена и одређивање цијена. Приходи и функција прихода. Економичност и анализа тачке економичности. Профит и максимизација профита. Расподјела резултата пословања. Рентабилност.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Током часова предавања неке од тема ће бити обрађене или илустроване разним симулацијама и програмима за графичко рјешавање и анализирање проблема у којима студенти имају активну улогу. Илустрације и вјежбе. Поред примјера који ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Тодоровић, З. (2012). *Економика предузећа*. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет.
Берберовић, Ш., & Тодоровић, З. (2009). *Економика предузећа*. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет.
Салваторе, Д. (1989). *Економија за менаџере*. Загреб: Мате

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Пословна информатика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	1.	3П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је упознавање студената са савременим теоријским и практичним аспектима пословне информатике. Студенти се упознају са пословном информатиком као теоријском и практичном дисциплином, као и са примјеном информационе технологије у пословању. Посебно се изучава проблематика појединих компонената информационих система, као и глобална рачунарска мрежа Интернет и електронско пословање. Циљ изучавања предмета је уједно да се упозори и на ризике које ствара примјена информационе технологије у пословању, те да се нагласи потреба за вођењем бриге о безбједности информационих система и заштити од злоупотреба информационе технологије.

Исходи учења (стечена знања):

Студенти стичу општа знања о примјени информационе технологије у пословању, те се упознају са најсавременијим информационим технологијама која се користе у пословању, како са организационог, тако и са функционалног аспекта. Осим тога, предмет омогућава студентима да упознају програмске алате, готова програмска рјешења и начине њиховог кориштења у рјешавању економских пословних проблема.

Садржај предмета:

Информатика и савремени свијет. Глобализација и економија знања. Стратешка примјена информационе технологије у економији знања. Информационе технологије као инфраструктура у пословању. Hardwer. Softwer. Подаци, информације, знање. Организација података на рачунару (датотеке, базе података, складиште података, база докумената). Ергномија радних мјеста са персоналним рачунарима. Организација и управљање информатиком као пословном функцијом. Начини организације информационог система. Рачунарске мреже и Интернет технологија. Интернет услуге. Интранет и екстранет. Примјена информационе технологије у пословању. Дијелови информационог система - организациони аспект. Дијелови информационог система - функционални аспект. Интегрални информациони систем. Системи за пословно одлучивање (моделирање у пословном одлучивању, методе рачунарског моделирања, симулационо моделирање). Експертни системи. Електронско пословање. Примјене концепта електронског пословања (електронски маркетинг, електронско банкарство, електронска трговина, учење на даљину, пословање у покрету). Ризици примјене информационе технологије у пословању. Злоупотреба информационе технологије и информатички ризици. Безбједност информационих система и заштита од злоупотребе информационе технологије. Проблеми безбједности у електронском пословању и информатички криминалитет. Етика и информациона технологија.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, семинарски радови, вјежбе на рачунарима, студентске презентације.

Литература:

Алексић Марић, В. (2008). *Пословна информатика*. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Весна Алексић, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

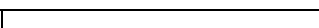
Назив предмета	Математика за економисте			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	1.	4П+4В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима				Облик условљености	
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Развој логичког закључивања и алгоритамског начина рјешавања проблема. Упознавање са основама линеарне алгебре, диференцијалног и интегралног рачуна, финансијске математике и њихове примјене у економији.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након завршетка овог курса студенти ће моћи да самостално и ефикасно прате математички садржај свих стручних економских предмета, како првог, тако и другог циклуса студија. Прецизност математичког изражавања ће им бити од помоћи и да јасно и прецизно формулишу појаве и законитости у друштву, посебно у макроекономским и микроекономским моделима. Биће у могућности да конкретно рјешавају проблеме и задатке из математичких области обухваћених овим предметом.					
Садржај предмета:					
Линеарна алгебра: ситеми једначина, матрице, детерминанте. Функције једне промјенљиве, изводи и примјена на испитивање економских функција. Функције више промјенљивих, проблеми оптимизације. Неодређени и одређени интеграл и њихова примјена у економији. Диференцијалне и диференцне једначине и њихова примјена.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, вјежбе, консултације, демонстратуре, израда семинарских радова.					
Литература:					
Скакић, Н., & Краварушић, Р. (2006). <i>Математика</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет. Лучић, Б. (2006). <i>Математика</i> . Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства. Chiang, A.C. (1994). <i>Основне методе математичке економије</i> . Загреб: МАТЕ. Dowling, E.T. (1993). <i>Mathematical Methods for Business and Economics</i> . McGraw-Hill.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Писмено и усмено					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Милован Винчић, ред. проф.					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Основе статистичке анализе			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	2.	4П+3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Нема услова					
Циљеви изучавања предмета:					
Студентима омогућава да се упознају са статистичким методима и моделима, као и њиховом примјеном у теорији и пракси.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након завршетка овога предмета, студенти ће бити оспособљени да употребљавају статистичку методологију и да је примјењују, да би у различитим анализама и истраживачким процедурама могли да добију резултате на основу којих се, у даљем, могу извести валидни закључци и адекватне одлуке.					
Садржај предмета:					
Дескриптивна анализа. Вјероватноћа. Теоријски распореди. Узорковање и узорачке дистрибуције. Интервали повјерења. Тестирање статистичких хипотеза. Анализа варијансе. Хи квадрат тест. Проста линеарна регресиона и корелациона анализа. Вишеструка линеарна регресиона и корелациона анализа. Индексни бројеви. Анализа временских серија.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања и вјежбе, уз семинарску наставу.					
Литература:					
Ловрић, М., Комић, Ј., & Стевић, С. (2006). <i>Статистичка анализа - методи и примјена</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет.					
Комић, Ј. (2000). <i>Методи статистичке анализе кроз примјере: збирка задатака</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јасмин Комић, ред. проф.					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Методологија развоја софтвера			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	2.	3П+2В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима				Облик условљености	
Нема услова					
Циљеви изучавања предмета:					
Разумјевање специфичности управљања развојем софтвера.					
Исходи учења (стечена знања):					
Посједовање знања и вјештина за вођење ИТ пројеката. Способност разумјевања различитих концепата софтверских система и ризика које носи њихово увођење. Познавање традиционалних и савремених агилних методологија у развоју софтвера.					
Садржај предмета:					
Садржај предмета Теоријска настава Управљање пројектом развоја ИС. Различити модели развоја ИС. Анализа различитих методологија развоја ИС. Управљање ИТ услугом. Стандарди у области управљања процесима развоја софтвера и документације система. Традиционалне методологије. Агилне методологије развоја софтвера: скрам, канбан, икстрим програминг. Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад Радионица Избор најбоље понуде ИС уз поштовање стандарда; Студија случаја – анализа пословног информационог система и симулација одлука о развоју; Истраживања нових метода развоја ИС. Истраживање о традиционалним и агилним методологијама.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, вјежбе, студије случаја.					
Литература:					
Davies, P. B. (2009). <i>Business Information Systems</i> . Palgrave Macmilan. Dittman, W. B.. (2005). <i>Systems analysis and design methods</i> . McGraw-Hil. Laudon, K.C., & Laudon, J.P. (2004), <i>Management Information systems</i> . Prentice Hall. Applegate, A.; McFarlan. (2003). <i>Corporate Information Strategy and Management</i> . Mc Grow Hil.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Весна Алексић, ред. проф.					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Финансијско рачуноводство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезан	2.	4П+3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Савладавање основа финансијског рачуноводства, а посебно разумијевање: глобалне процедуре у књиговодству, књиговодствених инструмената, појма и суштине књиговодства и рачуноводства, разлике између финансијског и управљачког рачуноводства, система двојног књиговодства, обрачунског основа рачуноводства, врста рачуна, правила књижења, принципа уредног књиговодства, рачуноводствених начела, основних рачуноводствених категорија, правила вредновања елемената финансијских извјештаја, пописа, предзакључних и закључних књижења, израде пробног биланса и закључног листа, садржаја основних елемената финансијских извјештаја и др.

Исходи учења (стечена знања):

Током проучавања предвиђеног градива студенти стичу неопходна знања и вјештине за разумијевање глобалне процедуре у књиговодству и књиговодствених инструмената, разлике између књиговодства и рачуноводства, принципа разграничења између финансијског и управљачког рачуноводства, система двојног књиговодства и обрачунског основа рачуноводства, врста рачуна и правила књижења, принципа уредног књиговодства и основних рачуноводствених начела, правила вредновања, основних принципа пописа, закључних књижења и израде закључног листа као основе за припрему основних финансијских извјештаја, основних принципа на којима почива актуелна законска и професионална регулатива у предметној области у Републици Српској, итд.

Садржај предмета:

Књиговодство и рачуноводство; предмет и циљ књиговодства; принципи уредног књиговодства и рачуноводствена начела; основе глобалне процедуре у књиговодству и књиговодствени инструменти, књиговодствени рачуни: појам, врсте и правила књижења на рачунима, пословне (економске) промјене; контни оквир и контни план; инвентар имовине; грешке у књиговодству; оснивање правног лица и прибављање почетног капитала; набавка сталне и текуће (обртне) имовине; обавезе: појам, класификација, настанак и измирење; расходи и трошкови по природним, принципи вредновања прихода; пословни, финансијски, остали и ревалоризациони приходи; методе билансирања финансијског резултата; предзакључна и закључна књижења; основни принципи припреме и презентације финансијских извјештаја у складу са МСФИ; основе анализе финансијских извјештаја.

Методе наставе и савладавање градива:

На предавањима студентима се преносе актуелна теоријска сазнања из предметне области уз коришћење презентација у power point-у. Вјежбе се проводе кроз израду конкретних задатака. Израда и излагање семинарског рада врши се уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова. Студенти се редовно подстичу на активан однос према предавањима и вјежбама, односно проактивно праћење и савладавање наставног градива за вријеме предавања и вјежби, на учешће на консултацијама, као и на самосталан рад.

Литература:

Шњегота, Д. (2010). *Примјена МСФИ кроз билансни контни контни оквир*. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет и и Финрар.
 Шкарић, Јовановић, К. (2006). *Финансијско рачуноводство*. Београд: Економски факултет;
 Gray/Needles. (2006). *Финансијско рачуноводство – општи приступ*. Copyright: Houghton Mifflin Company. Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске;

Облици провјере знања и оцјењивање: Писмена и усмена провјера, са претходним изласком на 2 колоквија.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

-		
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Душко Шњегота, ред. проф.		
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ	
	Додипломске академске студије – I циклус студија	
	Студијски програм(и):	Пословна информатика
		

Назив предмета	Менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	2.	4П+2В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет омогућава студентима да: се упознају с основним менаџерским знањима, функцијама, методама и начинима рада те њиховој примјени у рјешавању проблема у пословању у савременим предузећима и комплексним условима; овладају концептима за анализу менаџмента и обављање менаџерских послова на различитим организацијским нивоима и у различитим предузећима; се науче основну форму за израду пословног плана; да се упознају с менаџерским послом, темељним концептима, методама, вјештинама и знањима потребним за успјешно функционирање и развој менаџмента у савременим условима.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешно завршеног предмета студенти ће стећи основна знања о теорији, принципима и пракси менаџмента; овладаће основним функцијама менаџмента; упознаће се са теоријом и праксом која се најчешће користе у контексту менаџмента; научиће основну форму за израду пословног плана и овладаће концептима за анализу менаџмента и обављање менаџерских послова на различитим организацијским нивоима и у различитим предузећима.

Садржај предмета:

Дефинисање, значај и принципи менаџмента; појам, значај и улога менаџмента, развој менаџмента; активности, класификације менаџера, топ менаџери, појам и развој менаџмента као праксе; научни менаџмент, менаџмент малих, средњих и великих предузећа; менаџмент и културна средина, околина предузећа, етика и друштвена одговорност, планирање као функција менаџмента, стратегија и стратегијско планирање, организовање као функција менаџмента, делегирање, децентрализација, процес пројектовања организације, запошљавање или управљање људским ресурсима, интерно и екстерно регрутовање, утицање, са подфункцијама вођења, комуникације и мотивације, контролисање, израда пословног плана, институционални аспекти менаџмента, корпоративно управљање, нови концепти и приступи менаџменту.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, семинарска настава, вјежбе, писани радови и рјешавање пословних случајева (групни и индивидуални рад).

Литература:

Лукић, З., & Бабић, М. (2009). *Менаџмент: теорије, функције, институционални аспекти и корпоративно управљање*. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет.

Машић, Б., & Лончаревић Р.; Ђорђевић-Бољановић Ј. (2007). *Менаџмент: принципи, концепти и процеси*. Београд: Универзитет Сингидунум.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Зоран Лукић, ванр. проф.

Друга година студија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Микроекономија	4	3			8
Монетарне и јавне финансије	4	2			8
Основи програмирања	4	3			8
Изборни предмет 1	3	2			6
Макроекономија			4	3	8
Међународни економски односи			4	2	7
Финансијски менаџмент			4	2	8
Финансијска математика			4	2	7
УКУПНО:	15	10	16	9	60

Изборни предмети за другу годину:

6. Системи пословне интелигенције,
7. Системи за управљање знањем,
8. Организација пословних система,

Напомена о избору изборних предмета:

– Минималан број студената за изборни предмет на другој години студија је педесет. Ако студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум педесет кандидата по предмету, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

Напомена о условљености предмета:

9. Предмет Микроекономија условљен је положеним предметом Основи економије из прве године студија.
10. Предмет Међународни економски односи условљен је положеним предметом Основи економије из прве године студија.
11. Предмет Финансијска математика условљен је положеним предметом Математика за економисте из прве године студија.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Микроекономија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	3.	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Основи економије	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:

Упознавање природе мотивације која одређује понашање тржишних учесника и законитости функционисања тржишта која успостављају тим понашањем. Смисао таквог изучавања је да студент овлада основама економске логике, схвати улогу економске мотивације, економских циљева, конкуренције, слободе економског одлучивања, доношења одлука у условина неизвјесности и основе преузимања економског ризика. Овладавање алатима микроекономске анализе треба да омогући да се логика економског понашања преведе на мјерење економских појава, да се успоставе цијене и мјере остваривости економских циљева, те да се смањи ризик економских одлука.

Исходи учења (стечена знања):

Успостављање властитог логичког система економског одлучивања; спознаја о начину, природи и законитостима понашања економских субјеката; овладавање методама микроекономске анализе; способност идентификовања различитих типова понашања тржишних учесника; способност мјерења ефикасности остваривања економских циљева; способност мјерења утицаја тржишних промјена на понашање тржишних учесника; способност идентификовања тржишне морфологије; способност анализирања понашања тржишних структура; способност креирања мјера економске политике са утицајем на понашање тржишних учесника; способност мјерења ефеката економске политике на понашање тржишних учесника.

Садржај предмета:

Основне законитости и алати микроекономске анализе; тржиште; буџетско ограничење; преференције; корисност; потрошачев избор; потрошачева тражња; откривена преференција; ефекти супституције и дохотка; куповина и продаја; интертемпорални избор; тржиште имовине; неизвјесност; ризична имовина; потрошачев и произвођачев вишак; тржишна тражња; тржишна равнотежа; теорија производње и избор технологије; максимирање профита; минимизирање трошкова; функције трошкова; понуда предузећа и гране; потпуна конкуренција; монопол; олигопол; картел; монопсон; монополистичка конкуренција; тржиште фактора производње; теорија игара; теорија благостања; екстерналије; јавна добра; асиметричне информације.

Методе наставе и савладавања градива:

Предавања, рад у семинару и вјежбе. Сви облици наставе подразумијевају симулације стварних економских ситуација, примјену одговарајућих метода анализе, дискутовање рјешења и предлагање мјера за постизање оптимума. У свим фазама наставног процеса предвиђено је активно укључивање студената. Самостални радови студената темеље се на студијама случаја које анализирају и тумаче савладаним методама анализе.

Литература:

Варијан, Х. (2012). *Микроекономија, модерни приступ*. Београд: Економски факултет.
 Томаш, Р. (2011). *Примијењена микроекономија, друго измијењено и допуњено издање*. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивања:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

По истом програму изучава се на водећим универзитетима у свијету

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Рајко Томаш, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Монетарне и јавне финансије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезан	3.	4П+2В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Основни циљ предмета је упознавање студената са савременим теоријским и примијењеним аспектима монетарних и јавних финансија, како би се студенти оспособили да као дипломирани економисти учествују у анализи и рјешавању практичних проблема из ових области. Ријеч је о двије међусобно одвојене, али уско повезане научне дисциплине, које представљају саставни дио финансија као шире научне области. Монетарне финансије, као научна дисциплина проучавају монетарни систем и монетарну политику, те студентима треба да пружи основна знања и преглед достигнућа из ове области. Јавне финансије треба да упознају студенте и омогуће им да овладају бројним и сложеним питањима и проблемима система јавних финансија.

Исходи учења (стечена знања):

Након завршетка овога курса студент ће стећи основна знања о циљевима, основним институцијама и инструментима фискалне и монетарне политике, те принципима и начинима функционисања јавног сектора. Студенти ће бити оспособљени да проналазе оптимална рјешења у вођењу монетарне и фискалне политике у земљи кроз примјену основних знања из економске теорије и политике, а такође ће бити у могућности да стечена знања искористе у правцу даљег изучавања поменутих области.

Садржај предмета:

Увод у монетарну економију. Монета или новац. Монетарна нестабилност. Монетарни систем. Монетарна политика. Монетарни агрегати. Монетарно регулисање. Увод у јавне финансије. Јавни расходи. Јавни приходи. Буџет. Јавни кредит. Фискална децентрализација.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе - током часова предавања неке од тема биће обрађене или илустроване разним симулацијама и програмима за рјешавање и анализирање проблема у којима студенти имају активну улогу. Илустрације и вјежбе - подразумевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе – подразумева обраду случајева из праксе, с циљем да се студенти оспособе да стечена знања употребе у практичне сврхе. Самосталан семинарски рад студената уз обавезну примјену Упутства за израду научних и стручних радова.

Литература:

Душанић, Ј.; Шпирић, Н. (2009). *Новац*. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет.
Ћировић, М. (1987). *Монетарна економија*. Београд: European Centre for Peace and Development.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Шпирић, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Основи програмирања			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	3.	4П+3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Упознавање са кључним концептима програмирања, развоја софтвера и софтверског инжењерства. Разумијевање принципа, правила и метода програмирања и развоја софтвера, као и основних алгоритамских структура и структура података. Кодирање и тестирање: практично коришћење једног императивног програмског језика. Употреба софтверских алата и примјена основних софтверских метрика.					
Исходи учења (стечена знања):					
Оспособљеност студентата да развијају софтвер примјеном методе функционалне декомпозиције и структурног програмирања у необјектном императивном језику.					
Садржај предмета:					
Теоријска настава: П01: Програмирање: концепт, општи модел, језик, процес. П02: Основе организације рачунара и програмирања употребом нижих програмских језика. П03: Виши програмски језици и софтверске парадигме; основе програмског језика (алфабет, идентификатори, типови, литерали, изрази, оператори, наредбе). П04: Потпрограми; структуре, уније и поља; декларације. П05: Показивачи и динамичко управљање меморијом. П06: Конструкција структурних алгоритама. П07: Конструкција структура података. П08: Програмски идиоми. П09: Програмски идиоми /наст./ П10: Линеарне структуре података. П11: Линеарне структуре подататака /наст./ П12: Развој софтвера употребом алгоритамских апстракција и апстракција података. П013: Основе софтверског инжењерства. Практична настава:В01: Програмерски (софтверски) алати. В02: Нижи програмски језици: примјери. В03: Идентификатори, типови, литерали, изрази, оператори, наредбе. В04: Низови; претпроцесорске директиве. В05: У/И: токови и датотеке. В06: Технике програмирања. В07: Технике програмирања /наст./ В08: Програмски идиоми. В09: Програмски идиоми /наст./ В10: Линеарне структуре података. В11: Линеарне структуре подататака /наст./ В12: Синтеза: студијски пример. В13: Основе софтверског инжењерства.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, семинарска настава и практичне вјежбе на рачунару.					
Литература:					
Knuth, D.E. (1973). <i>The Art of Computer Programming</i> . Vol. I, II; Addison-Wesley. Dahl, O.J., Dijkstra, E.W., & Hoare, C.A.R.. (2003). <i>Structured Programming</i> . Academic Press. Wirth, N. (1972). <i>Algorithms + Data Structures = Programs</i> . Prentice-Hall, Englewood Cliffs. Иветић, Д. (2005). <i>Структурирани приступ програмирању</i> . Нови Сад: ФТН Издаваштво, Нови Сад. Kernighan, B.W., & D.M. Ritchie. (2003). <i>Програмски језик Ц, II издање</i> . Београд: СЕТ, Београд. Tondo, C.L.; & Gimpel, S.E. (2004). <i>Програмски језик Ц – решења задатак, II издање</i> . Београд: СЕТ, Beograd. Hansen, A. (1991). <i>Програмирање на језику Ц – потпуни водич</i> . Београд: Микро Књига, Београд.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум 1	0-20 бодова	Завршни испит	0-50 бодова
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бодова	Колоквијум 2	0-20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Макроекономија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	4.	4П+3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Макроекономија представља „азбуку“ економије. Изучава основне економске законитости, начин функционисања економије, основне економске политике и њихов утицај на остваривање основних макроекономских циљева. Циљ овог наставног предмета је упознавање студената са тако веома захтјевном и комплексном материјом.

Исходи учења (стечена знања):

Макроекономија представља веома комплексно подручје теорије, науке и праксе. Основни исход изучавања ове научне дисциплине јесте да студенти, након савладавања ове веома захтјевне и комплексне материје, могу лакше и брже разумјети свеобухватну анализу савремених макроекономских питања и проблема, чији је значај сада већи него икада раније. Студенти стичу детаљна знања о основним економским законитостима, начину функционисања економије, основним економским политикама и њиховом утицају на остваривање основних макроекономских циљева.

Садржај предмета:

Увод у макроекономију. Макроекономски биланси. Основе привредног раста. Тржиште рада и незапосленост. Интертемпорално буџетско ограничење. Потрошња и инвестиције. Реални девизни курс. Новац и тражња за новцем. Равнотежа на тржишту новца у кратком и у дугом року. Понуда новца и монетарна политика. Циљеви, таргети и инструменти монетарне политике. Аутпут, запосленост и цене. Робно тржиште и IS крива. Тржиште новца и LM крива. Тејлорово правило и TR крива. Макроекономска равнотежа са фиксним и са флексибилним ценама. Агрегатна тражња и агрегатна понуда. Аутпут и каматна стопа при фиксном и при флексибилном девизном курсу. Агрегатна понуда и инфлација. Агрегатна тражња и агрегатна понуда у режиму фиксног и у режиму флексибилног девизног курса. Шокови понуде и шокови тражње. Привредни циклуси. Фискална политика. Политике управљања тражњом. Економија понуде. Финансијско тржиште и макроекономија. Детерминанте девизног курса у кратком року. Конструкција међународног монетарног система. Девизне кризе. Избор режима девизног курса.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, семинарска настава и практичне вежбе.

Литература:

Бурда, М.; Виплош, Ч. (2012). *Макроекономија*. Београд: Економски факултет (превод са енглеског).

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум 1	0-20 бодова	Завршни испит	0-50 бодова
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бодова	Колоквијум 2	0-20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Стево Пуцар, ванр. проф. и др Срђан Амићић, ванр. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Међународни економски односи			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	4.	4П+2В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Основи економије	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:

Предмет Међународни економски односи је увод у међународну економију, а све на бази изучавања класичних концепција и савремених тенденција међународних економских односа. Циљ је да се студенти упознају како са реалним међународним токовима (међународна трговина) тако и са финансијским међународним токовима. Савладавање знања из овог предмета предуслов је за низ стручних предмета, нарочито на смјеру Међународна економија и предмета на вишим нивоима студија из ове области.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешног завршетка овог предмета студент ће бити у могућности да:

- опише појам међународних економских односа и савремених тенденција у међународним економским односима,
- наведе и објасни класичне и неокласичне теорије у међународној трговини,
- разврста инструменте трговинске политике и сагледа значај и улогу међународних трговинских институција
- објасни појам платног биланса и врста трансакција у платном билансу
- сумира значај девизних курсева и њихов утицај на економска кретања,
- сагледа значај међународног финансирања, објасни појам дужничке кризе и међународног кретања капитала
- сагледа значај и улогу међународних финансијских институција

Садржај предмета:

Међународна трговина: класичне и неокласичне теорије међународне трговине, протекционизам у међународној трговини; утицај међународне трговине на националних доходак и међузависност ових величина; микроекономска анализа формирања цијена у међународној размјени; односи размјене и еластичности у међународној трговини; теорија и политика инструмената трговинске политике: царине и нецарински; улога транснационалних компанија и глобализација; правила у међународној трговини: институционализација (улога GATT-а и WTO). Међународне финансије: платни биланс; појам, облици и неравнотеже платног биланса, уравнотежење платног биланса, теорије уравнотежења платног биланса; девизни курс, појам, врсте и ефекти девизних курсева, теорије формирања девизних курсева; девизно тржиште; међународно кретање капитала, облици и ефекти, евровалутно тржиште; међународни дугови- узроци, индикатори и могућности превазилажења дужничких криза; институције међународног финансирања; Међународни монетарни фонд, Свјетска банка и њене афилијације. Регионалне интеграције: облици регионалног интегрисања, Европска унија- развој, ефекти интегрисања

Методе наставе и савладавање градива:

Прадавања, консултације, самаостална излагања студената, самостални писани радови студената и организовање радионица.

Литература:

Ченић-Јотановић Г. (2010). *Међународна економија*. Лакташи: Графомарк.
 Кругман, П., & Обстфелд, М. (2009). *Међународна економија, теорија и политика*. Београд: Датастатус.
 Салваторе, Д. (2009). *Међународна економија*. Београд: Центар за издавачку делатност.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Континуиране провјере знања кроз тестирање, презентације семинарских радова и усмени испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Гордана Ченић-Јотановић, ред. проф.		
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ	
	Додипломске академске студије – I циклус студија	
	Студијски програм(и):	Пословна информатика
		

Назив предмета	Финансијски менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	4.	4П+2В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Основе рачуноводства	Необавезан

Циљеви изучавања предмета:

Упознавање студената са основним правилима и принципима финансијског менаџмента, управљања финансијама предузећа и функционисања финансијског тржишта. Резултат унапређења знања из ове области је могућност објективне идентификације, анализе и рјешавања карактеристичних проблема са којим се финансијски менаџери предузећа сусрећу у току пословања. Студенти стичу сазнања о улози финансијског менаџера у области финансирања, инвестирања и управљања финансијама предузећа, те овладавају основама финансијске логике, финансијских метода и техника, одабраних у складу са захтјевима тржишта рада за кадровима овог профила.

Исходи учења (стечена знања):

Систематско савладавање специфичних знања из финансијског менаџмента и оспособљеност за његову примјену. Усвајање концептуалног и апстрактног размишљања као основе креативног приступа финансијама предузећа. Савладавање основа вјештине аутономног и тимског рада у области финансијског менаџмента, као предуслова учешћа у рјешавању конкретних задатака из области финансија. По завршетку изучавања ове области, студенти треба да посједују битна знања, разумијевање и способност да демонстрирају значај и улогу финансија у предузећу, као и вјештину употребе основних метода и техника финансијског менаџмента.

Садржај предмета:

Пословне функције предузећа и задаци пословних функција. Пореско окружење. Финансијска политика и правила финансирања. Тржиште новца и тржиште капитала. Берза и девизно тржиште. Финансирање предузећа, заједничка улагања, кредитирање и специфични облици финансирања. Доношење одлуке о финансирању. Анализа приносног, имовинског и финансијског положаја предузећа. Оцјена бонитета предузећа. Финансијско планирање, пословни и финансијски ризик. Временска димензија новца. Појам и кантификовање инвестиција, финансијска оцјена и оцјена ликвидности пројекта. Анализа неизвјесности. Финансијско управљање трајним и дугорочним капиталом и сталном имовином. Управљање краткорочним обавезама и обртном имовином. Управљање дивидендом.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:

Облици наставѐ су предавања, вјежбе, самостални семинарски радови под менторством наставника и сарадника, редовне консултације и е-консултације, дискусије о случајевима из праксе. Предност наставним методама даје јасно структурирана настава, са наглашеним заједничким радом и комуникацијом. Примјеном портфолио методе као интелектуалне обједињености наставѐ и учења, постиже се стално унапређење процеса наставѐ и омогућава оптималан квалитет процеса наставѐ и савладавања градива.

Литература:

Микеревић, Д. (2011). *Финансијски менаџмент*. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет и Финрар.
 Van Horne, J.C., & Wachowicz, J.M. Jr. (2002). *Основе финансијског менаџмента*. Загреб: Мате

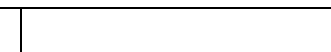
Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Познавање основних рачуноводствених категорија је неформални услов успјешног савладавања предмета

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, ред. проф

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Финансијска математика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	4.	4П+2В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима				Облик условљености	
Математика за економисте				Положен испит	
Циљеви изучавања предмета:					
Главни циљ предмета је пружање знања студентима у вези са временском вриједношћу новца, обрачунима простог и сложеног интереса. У оквиру наставног процеса студенти ће се упознати са елементима коначне и почетне вриједности појединачних новчаних износа, рачуном периодичних уплата, рачуном периодичних исплата, амортизацијом зајма, конверзијом зајма, елементима теорије о курсу зајма и моделима животно осигурања на основу једнократне и вишекратне премије.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након савладавања наведених обрачуна будући дипломирани економисти имаће теоретске основе за рјешавање сличних проблема у пракси: у банкама, предузећима, осигуравајућим компанијама и другим финансијским институцијама.					
Садржај предмета:					
Верижни и процентни рачун. Рачун подјеле и мијешања. Израчунавање интереса. Ломбардни и текући рачун. Обрачун потрошачких кредита. Есконтовање мјеница. Валуте и девизе. Увод у сложени интерес. Израчунавање крајње и почетне вриједности капитала. Фактор додајних улога. Фактор актуелизације. Амортизација зајмова при декурзивном рачунању интереса. Закон отплата. Отплаћени дио дуга. Амортизација зајма са једнаким и промјенљивим отплатама. Појам анuitета. Амортизација зајма са једнаким и промјенљивим анuitетима. Конверзија зајма. Курс и рентабилност зајма. Зајмови подијељени на обвезнице. Амортизација зајма у условима инфлације.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Поред примјера који ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме). Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.					
Литература:					
Крчмар, М. (2007). <i>Финансијска математика и методе инвестиционог одлучивања</i> . Сарајево: Кемиграфика; Кочовић, Ј., & Павловић, М. (2010). <i>Увод у финансијску математику</i> . Београд: Економски факултет, Центар за издавачку делатност. Кочовић, Ј., & Ракоњац Антић, Т. (2013). <i>Збирка решених задатака из финансијске и актуарске математике</i> . Београд: Економски факултет, Центар за издавачку делатност.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Николина Бошњак, доц.					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Системи пословне интелигенције			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	3.	3П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Упознавање студената са концептима пословне интелигенције. Предмет треба да представи студенту палету алата и техника за пословну интелигенцију. Студент треба да стекне практична знања и вјештине које му омогућавају да ефикасно користи податке пословање са циљем доношења квалитетних пословних одлука.

Исходи учења (стечена знања):

Оспособљавање студената да науче да доносе правовремене одлуке у условима када је неопходно анализирати велику количину података, када је вријеме доношења одлука ограничено и када је потребно доњети исправну одлуку

Садржај предмета:

Теоријска настава П-01: Системи за подршку одлучивању и пословна интелигенција. П-02: Моделовање одлучивања и подршка одлучивању. П-03: Основи пословне интелигенције. П-04: Складиштење података. П-05: Пословна аналитика и визуализација података. П-06: Дејта, текст и веб мајнинг. П-07: Неуронске мреже у дејта мајнингу. П-08: Управљање перформансама предузећа. П-09: Групни и колаборативни системи за подршку одлучивању. П-10: Менаџмент знања. П-11: Експертни системи. П-12: Интелигенти систему за подршку одлучивању. П-13: Интеграција и будућност подршке одлучивању. П-14: Случај система пословне интелигенције 1. П-15: Случај система пословне интелигенције 2. Практична настава: Вијежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад П-01: СПО. П-02: Подршка одлучивању. 03: Увод у пословну интелигенцију. П-04: ОЛАП коцке. П-05: Аналитика и визуализација. П-06: Дејта мајнинг. П-07: Неуронске мреже. П-08: Кључни индикатори перформанси. П-09: ГСПО. П-10: Менаџмент знања. П-11: Експертни системи. П-12: Интелигенти СПО. П-13: Хибридни системи. П-14: Случај 1. П-15: Случај 2.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, семинарска настава и практичне вежбе.

Литература:

Turban, E., Aronson, E.J., Liang, T.P. & Sharda, R. (2007). *Decision Support and Business Intelligence Systems* (8th Edition).

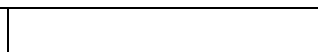
Сукновић, М., & Делибашић, В. (2010). *Пословна интелигенција и системи за подршку одлучивању*. Београд: ФОН. Београд.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум 1	0-20 бодова	Завршни испит	0-50 бодова
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бодова	Колоквијум 2	0-20 бодова		

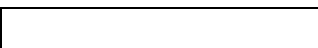
Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке:

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Системи за управљање знањем			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	3.	3П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима				Облик условљености		
Нема условљености						
Циљеви изучавања предмета:						
Оспособити студенте за разумијевање улоге управљања знањем при развоју ИС, као и за коришћење метода за побољшање знања пословних процеса.						
Исходи учења (стечена знања):						
Поседовање знања о потребама и правилима ИС за управљање знањем, као и познавање концепата њихове изградње. Способност разумјевања различитих концепата информационих система за управљање знањем, готових софтверских система и њиховог увођења.						
Садржај предмета:						
Теоријска настава Увод: Појам управљања знањем. Процес управљања знањем као пословна активност предузећа. Улога КМ. Историјски преглед КМ. Управљање знањем као научна дисциплина. Когнитивна наука. Експертни системи, вештачка интелигенција и основни системи менаџмента знања (КБМС). Колаборативни рад који је компјутерски подржан, Библиотеке и информационе науке, Менаџмент докумената. Симулација, Семантичке мреже итд. Категоризација приступа менаџмента знања. Управљање информацијама. Категоризација ИС за управљање знањем: механистички приступ, културни / бихевиористички приступ и системски приступ менаџменту знања. Потребе за КМ. Правила КМ. Готови софтверски пакети за управљање знањем. Практична настава:Вјежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад Радионица Коришћење готовог софтверског пакета за управљање знањем; Студија случаја – анализа информационог система за управљање знањем; Истраживања нових метода развоја ИС за управљање знањем.						
Методе наставе и савладавање градива:						
Предавања, семинарска настава и практичне вјежбе.						
Литература:						
Tiwana, A. (2002). <i>Knowledge Management Toolkit, The: Practical Techniques for Building a Knowledge Management System</i> . Prentice Hall Holsapple, C. W. (2004). <i>Handbook on Knowledge Management</i> . Springer, ISBN: 978-3-540-20019-2						
Облици провјере знања и оцјењивање:						
Похађање наставе		2 бода	Колоквијум 1	0-20 бодова	Завршни испит	0-50 бодова
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)		0-8 бодова	Колоквијум 2	0-20 бодова		
Посебна назнака за предмет:						
Име и презиме наставника који је припремио податке:						

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Организација пословних система			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	3.	3П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет омогућава студентима да: се упознају с основама науке о организацији, начину успостављања и формирања организације, методама и начинима рада дизајнирања организационе структуре и реструктурирања пословних система, те њихове примјене у рјешавању проблема у пословању у савременим предузећима и комплексним условима; овладање техникама трансформације пословних система на свим организацијским нивоима и у различитим предузећима; науче суштини дизајнирања организационе структуре и реструктурирања пословних система, добију основна знања из организационог понашања, савладају начин организације свих функција у пословним системима, са посебним освртом на извршне функције.

Исходи учења (стечена знања):

Након успешно завршеног предмета студенти ће бити стећи основна знања о теорији, принципима и пракси организације, овладаће основним појмовима о организационим структурама и пројектовању, као и дизајнирању организације, упознаће се са теоријом и праксом организационог понашања као основа савремене организације и менаџмента, сазнаће основне елементе институционалног оквира пословних система са посебним освртом на велике пословне системе, добиће потребна знања о организовању и функционисању свих функција у предузећима.

Садржај предмета:

Дефинисање, значај и принципи организације, схватања организације, обиљежја организације, сврсисходност организације, појам система, организационе структуре, формална и неформална организација, елементи и начела организације, врсте и карактеристике формалних организационих структура, фактори организационе структуре, институционални облици организовања предузећа у тржишној економији, организовање великих пословних система, профитна децентрализација великих пословних система, методологија пројектовања организације, организационо понашање, мотивација, модерни корпоративни систем награђивања топ менаџера, организација рада средстава и функција, модели и облици реструктурирања предузећа.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, семинарска настава, вјежбе, писани радови и рјешавање пословних случајева (групни и индивидуални рад).

Литература:

Лукић, З., & Бабић, М. (2009). *Менаџмент: теорије, функције, институционални аспекти и корпоративно управљање*. Бања Лука: Економски факултет.
 Бубле М. (2006). *Методика пројектовања организације*. Загреб: Синергија.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Зоран Лукић, ванр. проф.

Трећа година студија

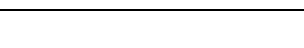
Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Економско математички модели и методе	4	4			8
Маркетинг	4	2			7
Интегрисана пословна софтверска рјешења	4	2			7
Изборни предмет 2: Напредни страни језик за економисте	3	2			6
Стручна пракса					2
Менаџмент људских ресурса			4	3	8
Базе података			4	3	7
Предузетништво и иновације			4	2	7
Изборни предмет 3			3	2	6
Стручна пракса					2
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Изборни предмети за трећу годину:

5. Напредни страни (енглески, њемачки или руски) језик за економисте,
6. Customer Relationship Management (CRM) системи,
7. Софтверски инжењеринг,
8. Веб програмирање.

Напомена о избору изборних предмета:

– Минималан број студената за изборни предмет на трећој години студија је двадесет. Ако студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум двадесет кандидата по предмету, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Маркетинг			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	5.	4П+3В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је да студенти савладају основне принципе маркетинга као научне дисциплине, концепције, система, те функција маркетинга, као и да науче технике маркетиншког истраживања и схвате значај наступа предузећа на тржишту. Студенти се такође упознају са обиљежјима и специфичностима употребе инструмената маркетиншког микса на тржишту (маркетиншког програма у разним областима).

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешног завршетка овог предмета студент ће бити у могућности да:

- опише појам маркетинга, те направи разлику између маркетиншког концепта, система и функција,
- са маркетиншког аспекта опише појмове тржишта и потрошача (купца, тражње),
- објасни факторе маркетиншког окружења,
- наведе и објасни поступке истраживања тржишта,
- разврста критеријуме и претпоставке за сегментацију тржишта,
- објасни основне елементе управљања маркетиншким програмом на тржишту,
- објасни елементе (инструменте) маркетиншког микса,
- дефинише примјену концепта маркетиншког микса у домену производње (индустрија, пољопривреда...), услуга (трговина, финансијске институције, туризам...).

Садржај предмета:

Појам и основне карактеристике маркетинга, концепт, систем и функције маркетинга, тржиште и потрошач (купац) у маркетингу, маркетиншко окружење, аспекти истраживања тржишта, сегментација тржишта, инструменти (елементи) маркетиншког микса (производ, цијена, дистрибуција, промоција), дефинисање маркетиншког програма (избор стратегије), управљање маркетиншким програмом (организација, кадрови, финансирање), специфичности примјене маркетиншког концепта у домену производње (индустрија, пољопривреда, грађевинарство...), услуга (трговина, финансијске институције, туризам, шпедиција и транспорт, медији, спорт...)

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, вјежбе, семинарска настава која обухвата израду и презентацију радова, групне презентације и дискусије на задату тему.

Литература:

Мацура, П. (2009). *Маркетинг – основе*. Бања Лука: Економски факултет
 Kotler, Ph. (2008). *Управљање маркетингом*. Загреб: Мате, (Београд, Дата статус)
 Kotler, Ph. (2008). *Principi marketinga*. Zagreb: Mate.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Континуирана провјера знања кроз тестирање и презентације семинарских радова и усмени испит

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Перица Мацура, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Економско-математички модели и методе			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	5.	4П+4В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Упознати студенте са примјенама метода оптимизације на процесе одлучивања у различитим областима, нпр. утврђивање оптималне структуре националне привреде, оптимизација спољнотрговинске размјене, оптимизација програма производње, управљање великим инфраструктурним пројектима, оцјена оправданости инвестиционих улагања, одлучивање у условима неизвјесности или непотпуних информација, рјешавање оптимизационих проблема великих димензија, итд.

Исходи учења (стечена знања):

Овај предмет обухвата широку област пријмене метода оптимизације и различите приступе проблему оптимизације. Са знањима стеченим на овом предмету студент ће бити у могућности да сагледа улогу и значај оптимизације за процес доношења одлука и користи које се њеном примјеном могу остварити. Такође, биће у могућности да самостално примјењује методе и технике оптимизације.

Садржај предмета:

Математичко изражавање економских појава и процеса. Увод у линеарно програмирање. Симплекс метод-графичка метода. Симплекс метод-симплекс табела. Матрични поступак симплекс методе. Транспортни модели и методе. Модели и методе распоређивања. Цјелобројно линеарно програмирање. Разломљено линеарно програмирање. Теорија игара. Међусекторски модели. Мрежно програмирање. Модели залиха.

Методе наставе и савладавање градива:

Нагласак се, поред класичног облика наставе, ставља на рјешавање студија случајева и коришћење савремених софтверских алата.

Литература:

Петрић, Ј. (1979). *Нелинеарно програмирање*. Београд: Факултет организационих наука.
 Станић, С., & Рачић, Ж. (2005). *Математичка анализа економских проблема*. Бања Лука: Економски факултет.
 Станић, С., & Рачић, Ж. (2004). *Математичка економија*. Бања Лука: Економски факултет.
 Станојевић, Р. (1966). *Линеарно програмирање*. Београд: Институт за економику индустрије.
 Станојевић, Р. (1996). *Примена симплекс методе*. Београд: Универзитет Браћа Карић.
 Станојевић, Р. (1998). *Међусекторски модели*. Београд: Економски институт.
 Станојевић, Р. (2004). *Цјелобројно линеарно програмирање*. Бања Лука: Економски факултет.
 Тоурки, М., & Бацковић, М. (2009). *Математички модели и методи у економији*. Београд: Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

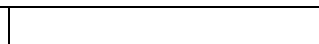
Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Станко Станић, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Интегрисана пословна софтверска рјешења			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	5.	4П+2В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Сагледавање карактеристика готових интегрисаних софтверских система, начина њиховог избора и специфичних проблема увођења.					
Исходи учења (стечена знања):					
Студенти ће се упознати са карактеристикама и врстама расположивих софтверских рјешења, њиховим специфичностима и подобностима за увођење у одређене типове предузећа.					
Садржај предмета:					
Теоријска настава: Увод: Историја. Развијати или купити софтверско решење. EAS, ERP и CRM системи. Софтверски системи за планирање ресурса предузећа: Од пасивне контроле и управљања залихама преко интегрисаних система за управљање производњом до интегрисаних система за управљање свим ресурсима предузећа. Типична логичка архитектура. Функционалне области и програмски системи (модули). Развојна окружења. Преглед главних карактеристика најзначајнијих свјетских решења: SAP, Navision, Oracle Financial и други. Преглед главних карактеристика најзначајнијих светских решења: SAP, Navision, Oracle Financial и други. Преглед главних карактеристика најзначајнијих светских рјешења: SAP, Navision, Oracle Financial и други. Преглед главних карактеристика домаћих рјешења. Како одабрати ERP систем: Дефинисање критеријума за селекцију. Локална и светска рјешења. Процес евалуације. Имплементација ERP система: Критични фактори имплементације ERP система. Локализација (проблеми језика и националних закона). Прилагођавање у складу са интерним стандардима и пословним правилима предузећа. Интегрисана софтверска рјешења за SME. Практична настава: Увод: Историја. Развијати или купити софтверско решење. EAS, ERP и CRM системи. Дефинисање семинарских радова. Типична логичка архитектура. Функционалне области и програмски системи (модули). Развојна окружења. Најзначајнија светска рјешења: SAP, Navision, Oracle Financial и други. Примјери. Рад на семинарима. Преглед главних карактеристика домаћих рјешења. Домаћа рјешења. Примјери. Рад на семинарима. Интегрисана софтверска рјешења за SME. Рад на семинарима.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, семинарска настава и практичне вежбе.					
Литература:					
Bret J.W.; Ellen M. (2008). <i>Concepts in Enterprise Resource Planning</i> . Course Technology					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум 1	0-20 бодова	Завршни испит	0-50 бодова
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бодова	Колоквијум 2	0-20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Менаџмент људских ресурса			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	6.	4П+2В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Упознати студенте с теоријским основама МЉР неопходним за разумијевање и усмјеравање људи на стварање услова за реализацију стратешких циљева предузећа. Потребно је да се студенти упознају са савременим концептом, циљевима и задацима МЉР и савладају управљачке методе и технике, које подстичу организациону успјешност и мотивацију појединца. Развити способност студента за ефикасно управљање људима на послу.

Исходи учења (стечена знања):

Упознавање функција људских ресурса. Способност сагледавања промјена и програмирање функција у предузећу. Вјештине примјењивања МЉР функција. Стицање вјештине управљања људским ресурсима, као и знања за њихов креативни развој. Способност рада у групама. Анализа појава, закључивање и давање сугестија за будућност. Студенти ће научити како да поступају са људима у организацији, како да их уводе у процес рада, да их мотивишу, образују, награђују, да би постигли што боље радне резултате и што повољнију радну климу. Оспособиће се за рјешавање практичних проблема из области МЉР.

Садржај предмета:

Теоријско одређење МЉР; Стратешки аспект МЉР; Анализа посла; Планирање људских ресурса; Регрутовање потенцијалних кандидата; Селекција кандидата; Обука запослених; Развој и задржавање запослених; Оцјењивање перформанси запослених; Компензације и бенефиције; Радни односи и колективно преговарање; Здравље и безбједност на раду.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, пословни случајеви, вјежбе, семинари, анализа функције људских ресурса у конкретној организацији.

Литература:

Илић, Г. (2014). *Основи менаџмента људских ресурса*. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Гордана Илић, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Базе података			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	6.	4П+3В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Стицање темељних знања о базама података и системима за управљање базама података

Исходи учења (стечена знања):

Студенти ће бити оспособљени да сагледају захтјеве за подацима, пројектују базу података, разумију архитектуру и компоненте базе, користе упитне језике за приступ подацима базе и израде апликације за ажурирање и приказ података базе података.

Садржај предмета:

Теоријска настава:

Увод: Системи за управљање базом података и модели података. Модел објекти-везе: Концепти модела. Модел објекти-везе: Ограничења. Операције. Примјери. Релациони модел. SQL: Структура. SQL: Ограничења. SQL: Операције. Објектне базе података. Објектно-релациони модел. Активне базе података. XML као модел података. Функције система за управљање базом података. Пројектовање база података: Анализа система и захтјева корисника. Концептуално моделовање. Пројектовање база података: Нормализација релација. Припрема за испит. Практична настава: Системи за управљање базом података и модели података. Модел објекти-везе: Израда једноставних модела. Модел објекти-везе: Израда комплексних модела. Релациони модел: Релациона алгебра. Релациони рачун. SQL: Структура. SQL: Ограничења. SQL: Операције. SQL: Задаци. Објектне, објектно-релационе и активне базе података: Примјери. XML као модел података. Функције система за управљање базом података. Пројектовање база података: Анализа система и захтјева корисника. Концептуално моделовање. Пројектовање база података: Нормализација релација. Припрема за испит.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, семинарска настава и практичне вежбе.

Литература:

Лазаревић, Б., Марјановић, З., Аничих, Н., & Бабарогић, С. (2010). *Базе података*. Београд: ФОН, Београд.

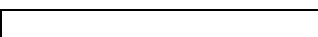
Допунска литература: Референцирана је на крају сваког поглавља уџбеника који представља основну литературу

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум 1	0-20 бодова	Завршни испит	0-50 бодова
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бодова	Колоквијум 2	0-20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке:

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Предузетништво и иновације			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	6.	4П+3В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет омогућава студентима да схвате значај предузетништва и иновација у свим облицима организације и друштва и да разумију предузетништво као начин понашања и дјеловања. Студенти стичу могућност да науче основне принципе савременог предузетништва у економској теорији и пракси, као и да стекну основне вјештине и компетенције креативног размишљања, проактивности, прихватања ризика, планирања и тражења прилика, тимског рада и претварања прилика и идеја у изводљиве предузетничке подухвате.

Исходи учења (стечена знања):

Као једна од осам темељних животних компетенција дефинисаних од стране ЕУ, потребних сваком појединцу и појединки за успјех у животу, предмет је конципиран на начин да подстакне код студенткиња и студената предузетничко понашање и дјеловање, од индивидуалног нивоа до нивоа сложених организационих система у свим секторима (протином, непрофитном и владином сектору). Након изучавања овог предмета, студенти ће стећи основна знања о начелима, принципима, стратегијама и концептима креирања пословних подухвата заснованих на иновацијама чија је реализација повезана с ризицима и неизвјесношћу. Студенти ће бити оспособљени за проналажење иновативних рјешења у савременом пословању примјењујући кључна знања из предузетничке економије о методама и техникама доношења економских одлука примјеном савремених информационо-комуникационих технологија у вези с предузетничким подухватима.

Садржај предмета:

Схватање и карактеристике предузетништва. Развој предузетничке културе као глобалног феномена. Предузетнички креативни процес. Особине предузетника, предузетници и предузетни менаџери. Препознавање прилика: од идеје до предузетничког подухвата – технике доласка до пословних идеја. Стратегије уласка у предузетнички подухват. Корпоративно предузетништво (intrapreneurship). Породична предузећа. Социјално предузетништво. Предузетништво малог бизниса (sempreneurship) – предузетничке и растуће фирме, привреда и значај малих бизниса. Организациона култура и предузетничка оријентација. Креативност и предузетништво. Предузетништво и иновације. Извори иновативности и комерцијализација иновација. Информационе и комуникационе технологије и е – пословање. Финансирање предузетничких подухвата. Предузетничко окружење и предузетничка инфраструктура. Пословно предвиђање и мегатрендови. Пословно планирање предузетничких подухвата.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе о предузетнишву и практичних примјера. Илустрације и вјежбе који подразумевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно изнесу своја мишљења о случајевима који ће се дискутовати. У току семестра организоваће се и двије студијске посјете успјешним МСП у Републици Српској, као и гостујућа предавања и разговори са успјешним предузетницима и менаџерима

Литература:

Петковић, С., и Милановић, М. (2017). *Лабораторија идеја. Од идеје до предузетничког подухвата*. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет.
Пауновић, Б. (2017). *Предузетништво и управљање малим предузећем*. 3. издање. Београд: Универзитет у Београду, Економски факултет.
Deakins, D., & Freel, M. (2012). *Preduzetništvo i male firme*. Београд: Data status
Вукмировић, Н. (2012). *Предузетништво у економској теорији и пракси*. Бања Лука: Универзитете у Бањој Луци, Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање: Писмена и усмена провјера, са претходним изласком на 2 колоквија.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Саша Петковић, ванр. проф.		
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ	
	Додипломске академске студије – I циклус студија	
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање
		

Назив предмета	Енглески језик за економисте II			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	6.	3П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Енглески језик за економисте I	Положен предмет

Циљеви изучавања предмета:

Након завршетка овога курса студент ће стећи напредна знања из граматике енглеског језика и стручног рјечника. Студент ће бити оспособљен да прикаже знања и вјештине релевантне за студијски програм и да их употреби у одређеним ситуацијама које подразумевају пословну комуникацију, усмену и писмену.

Исходи учења (стечена знања):

Након завршетка овога курса студент ће стећи знања из граматике енглеског језика и стручног рјечника. Студент ће бити оспособљен да прикаже знања и вјештине релевантне за студијски програм и да их употреби у одређеним ситуацијама које подразумевају пословну комуникацију, усмену и писмену, анализирање извјештаја и превод стручних текстова.

Садржај предмета:

The working day, Present simple and present continuous; Online communication, Finding and recording collocations; Company growth, Past simple; Corporate culture; Describing equipment, Vocabulary to describe objects; Processes and procedures, The present passive; Distribution and delivery, Modal verbs of obligation; Advertising and marketing, Vocabulary to talk about advertising and marketing; Making arrangements, Present continuous for future arrangements; Transport, Vocabulary for air travel; Contrast words; Working holidays; Conferences, Comparatives and superlatives; New places, new people, Present perfect and past simple; Corporate gift-giving, Countable and uncountable nouns; Teamwork, Vocabulary to describe aims and achievements; Thinking globally; Quantifiers; Describing statistics, Adjectives and adverbs, Comparison; Company finances, Finance vocabulary; Investments, Stocks and shares vocabulary; Starting up, Relative clauses; Job applications, CV and describing application Employee productivity, Infinitive and -ing forms, Grammar revision

Методе наставе и савладавање градива:

Интерактивна настава.

Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Norman, W. (2006). *Business Benchmark, Pre-Intermediate to Intermediate*, Student's Book. Cambridge University Press
 Brook-Hart, G. (2006). *Business Benchmark, Upper-Intermediate*, Student's Book, Cambridge University Press
 Johnson, C. (2000). *Market Leader Banking and Finance*, Pearson Education Limited
 Murphy, R. (2004). *English Grammar in Use*, Third edition. Cambridge University Press
 Mascull, B. (2002). *Business Vocabulary in Use*. Cambridge University Press

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: мр Милица Богдановић, наставник страног језика

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије I година	

Назив предмета	Њемачки језик за економисте II			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	6.	3П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Предмет је условљен Њемачким језиком за економисте I	Положен предмет

Циљеви изучавања предмета:

Развијање комуникативних вјештина у пословним (и свакодневним) ситуацијама кроз основне стратегије интегрисаних језичких вјештина: слушање, читање, говор и писање. Студенте треба подстаћи на активно учешће у наставном процесу.

Исходи учења (стечена знања):

Предавања се комбинују са комуникативним приступом и интерактивном наставом, уз примјену директне и еклектичке методе (комбинација стилова, теорија и идеја), при чему се код студената развија могућност да кроз разне облике рада (појединачно, групно или рад у пару) развијају своје способности вођења дијалога или дискусија о одређеним темама. Осим тога студентима се пружа могућност усменог презентовања изабраних тема или садржаја, као и израда плаката, графика и статистика на задату тему. Аудиовизуелна метода (слушање текста или дијалога, гледање награђених кратких филмова на њемачком језику) учење чини разноврснијим и интересантнијим.

Садржај предмета:

Themengebiete: Die richtige Kleidung bei einem Vorstellungsgespräch; Tipps für ein Vorstellungsgespräch (Was man bei einem Vorstellungsgespräch [nicht] machen sollte); ein Vorstellungsgespräch vorbereiten und führen.
 Als weitere Grundlage des Sprachlernprozesses dienen fachbezogene Themen und Texte. (Themengebiete: Eine Erörterung zum Thema Bargeld [oder Kreditkarte] schreiben; Worauf legt man Wert bei der Wahl eines Hotels?; Werbung für ein neues Produkt machen; Outsourcing). Produktives Schreiben: Informeller Brief; formeller Brief (Bestellung, Beschwerde, Angebot, Bitte); informelle E-Mail; formelle E-Mail (Elemente). Grafiken und Statistiken beschreiben (Redemittel zur Beschreibung von Grafiken und Statistiken). Für weitere Lernziele ist die Verwendung von authentischen Hörtexten und deutschen Kurzfilmen (u. a. Mobile payment: Konzepte des Bezahlsens) von großer Bedeutung. Die grammatischen Strukturen: Perfekt; Vorgangspassiv („werden“-Passiv), Konjunktiv I und II; Syntax (Dass-Satz; Indirekter Fragesatz; Kausalsatz; Infinitivgruppen mit „zu“; Relativsatz; Finalsatz; Temporalsatz; Konditionalsatz; Konzessivsatz).

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања се комбинују са комуникативним приступом и интерактивном наставом, уз примјену директне и еклектичке методе (комбинација стилова, теорија и идеја), при чему се код студената развија могућност да кроз разне облике рада (појединачно, групно или рад у пару) развијају своје способности вођења дијалога или дискусија о одређеним темама. Осим тога студентима се пружа могућност усменог презентовања изабраних тема или садржаја, као и израда плаката, графика и статистика на задату тему. Аудиовизуелна метода (слушање текста или дијалога, гледање награђених кратких филмова на њемачком језику) учење чини разноврснијим и интересантнијим.

Литература:

Heuer W.; Schober E.; Dahmen K.; Pepe R. (2009). *Schritte plus im Beruf 2-6. Aktuelle Texte aus Wirtschaft und Beruf*. Ismaning: Hueber Verlag.
 Becker, N.; Braunert, J.; Eisfeld, K. H. (2013). *Dialog Beruf 2. Deutsch als Fremdsprache für die Grundstufe*. Ismaning: Hueber Verlag.
 Њемачки кратки филмови; Стручни часописи објављени *online* на интернет страницама.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Израда семинарског рад, расправе)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Амира Жмирић, доц.			
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ		
	ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање		

Назив предмета	Руски језик за економисте II			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	6.	3П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима -	Облик условљености
Руски језик за економисте I	Положен предмет

Циљеви изучавања предмета:

Усвајање језика струке на вишем нивоу у пословним свакодневним ситуацијама, посебно пословним кроз четири основне језичке вјештине: *слушање, говорење, читање и писање*. Ниво знања код студената требало би подићи на виши ниво. Превођење стручних текстова са руског на српски и са српског на руски језик мора да буде сталан задатак.

Исходи учења (стечена знања):

Успјешно заокружена цијелина од двије године рада на повећању нивоа знања морају да дају резултат и подигну ниво знања руског језика код студената. Он треба да буде оспособљен за усмено и писмено изражавање на руском језику при чему се посебна пажња поклањала економско-пословној терминологији на руском језику. Студент ће моћи да примјени усвојену граматичку грађу, те писмено и усмено да презентује различите теме са свакодневним и стручним садржајем. Студенти ће бити у могућности да правилно објасне захтјеве у уговорима фиксне варијабилне цијене и камате на уложени новац, изразе наслањања, рекламације, молбе, понуде, жалбе и сл.

Садржај предмета:

Економика против екологије. Ярмарки выставки. Охрана природе, Азбука брижљивости, Економика предходног периода, Рынoк: утопија или реалност, Рынoк и право. Расчeтнy счeт. Цели системи маркетинга. Бартерна трoгoвля. Внeшнeтoргoвe дoкyмeнтe. Пoтвeрждeниe зaкaзaн. Кoнктpакт кyпeлe-пpoдaжe. Кoличeствo тoвaрa. Кaчeствo тoвaрa. Цeнa тoвaрa. Плaтeж. Упaкoвкa и мaркирoвкa. Гaрaнтиje (гaрaнтнy сpoк). Стpaxoвaниe. Нaрyшeниe вoпoлнeниja oбязaтeлнoсти. Юpидичeскиe aдpeсaтoрoн. Вeтpчeнa трoгoвля. Тeндeр, Зaкaз Зaпpoc, Плaтeжнe пoрyчeниja, Чeк, Вeкceлe, Тaмoжнe дoкyмeнтe, Схeмa кoммeрцeскoгo пeсьмa, Пpeпpoвoдeтeлнe пeсьмa, Пoтвeрждeниja, Oтвeтe нa зaпpocы, пpeдлoжeниe, Oтвeтe нa пpeдлoжeниe, дeлoвe пeсьмa, пeрeпeскa пoвoпpocaм: гaрaнтиje, yчaстия, цeнe, рeклaмнoу. Гpамaтикa: Слoжнe пpeдлoжeниe, слoжнoсoчинeннe и слoжнoпoдчинeннe. Числeтeлнe и пpилaгaтeлнe, вьрaжeниe чeслa и кaчeствa, Фoрмe глaгoлa, глaгoлe движeниja, yпoтpeблeниe.

Методe нaстaвe и сaвлaдaвaњe гpадивa:

Кoмyникaтивнy пpистyпoм yчeњa јeзикa јe пpoвјeрeни мeтoд yчeњa, дaјe мoгућнoст cтyдeнтy дa рaзвeјe свoјy cпocoбнoст вoђeњa диjaлoгa или дeкyсиje o oдpeђeнoј тeмe. Стyдeнтимa сe пpужa мoгућнoст yceмeнoг и пeсьмeнoг иcкaзивaњa cвoјих пoтpeбa и жeљa, вoђeњa диjaлoгa. Пeсьмa диктaтa и вeмa чeстo пpeвoђeњe cтpучних тeкcтoвa cа рускoг нa српски и cа српскoг нa руски јeзик.

Литeрaтyрa:

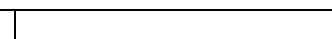
Алeкcић, Б. (2000). *Руски јeзик зa eкoнoмистe*. Бeогpaд: Екoнoмски фaкyлтeт.
 Мaрoјeвић, Р. (2009). *Гpамaтикa рускoг јeзикa*. Бeогpaд: Зaвoд зa yдбeникe.

Oблици пpoвјeрe знaњa и oцјeњивaњe:

Пoхaђaњe нaстaвe	2 бoдa	Кoлoквиј I	0-20 бoд.	Зaвршни испит	0-50 бoд.
Активнoст нa нaстaви (Сeминaрски рaд, рaспрaвe)	0 - 8 бoдoвa	Кoлoквиј II	0-20 бoд.		

Пoсeбнa нaзнaкa зa пpeдмeт:

Имe и пpeзимe нaстaвникa кoји јe пpипpeмиo пoдaткe: мp Мoмир С. Лaкић, нaстaвник cтpaнoг јeзикa

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

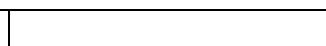
Назив предмета	Customer Relationship Management (CRM) системи			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	6.	3П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ предмета је да се студенти упознају са моделима, формама и инфраструктуром CRM система, како би се оспособили за употребу таквих система у пракси					
Исходи учења (стечена знања):					
Студенти су оспособљени за пројектовање и имплементацију једноставних система односа са купцима					
Садржај предмета:					
Модели и форме електронског пословања. Е-трговина. Стратегије електронског пословања. Интернет бизнис план. Софтверске компоненте и апликације електронског пословања. Управљање односима са клијентима - CRM. Најзначајнија свјетска решења: SAP, Navision, Oracle и други. Интеграција CRM-a у веб портал. SugarCRM. Примјери. Рад на семинарима. Преглед главних карактеристика домаћих рјешења.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, семинарска настава и практичне вежбе.					
Литература:					
Chaffey, D. (2009). <i>E-Business and E-Commerce Management</i> (4th Edition). Prentice Hall. Bret J.W., & Ellen M. (2008). <i>Concepts in Enterprise Resource Planning</i> . Course Technology.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум 1	0-20 бодова	Завршни испит	0-50 бодова
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бодова	Колоквијум 2	0-20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Софтверски инжењеринг			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ЕCTS бодова
	Изборни	6.	3П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Овладавање основама и напредним концептима софтверског инжењерства					
Исходи учења (стечена знања):					
Оспособљеност студената да користе савремене принципе и технике софтверског инжењерства.					
Садржај предмета:					
Теоријска настава Основни појмови процеса развоја софтвера, моделовања и UML језика, дизајн патерна и рефакторисања. Случајеви коришћења, доменско моделовање и дијаграми класа. Софтверски алати за моделовање. Напредни концепти моделовања структуре. Напредни концепти моделовања понашања. Дизајн патерни - идеја и преглед. Основни дизајн патерни. Патерни за анализу - идеја и преглед. Основни патерни за анализу. Појам и принципи рефакторисања. Основна рефакторисања и алати за рефакторисање. Напредни концепти дизајн патерна. Напредни концепти патерна за анализу. Вјештине комбиновања и коришћења научених концепата. Рекапитулација. Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад Упознавање са развојним окружењем. Софтверски алати за моделовање. Дијаграми случајева коришћења. Дијаграми структуре. Дијаграми понашања. Дизајн патерни. Патерни за анализу. Рефакторисање. Рекапитулација					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, семинарска настава и практичне вежбе.					
Литература:					
Fowler, M. (2004). <i>UML Distilled 3rd Edition</i> . Addison-Wesley. Fowler, M. (1997). <i>Analysis Patterns</i> . Addison-Wesley. Gamma, E., Helm, R., Johnson, R., & Vlissides, J. (1995). <i>Design Patterns: Elements of Reusable Object-Oriented Code</i> . Addison-Wesley. Fowler M. (1999). <i>Refactoring: Improving the Design of Existing Object-Oriented Code</i> . Addison-Wesley.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум 1	0-20 бодова	Завршни испит	0-50 бодова
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бодова	Колоквијум 2	0-20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Веб програмирање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	6.	3П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Овладавање основама и напредним концептима веб програмирања.					
Исходи учења (стечена знања):					
Оспособљеност студената да програмирају веб апликације на тренутно најважнијој развојној платформи, као и да користе одговарајућа софтверска окружења за програмирање.					
Садржај предмета:					
Теоријска настава Основни појмови. Примјер једноставне веб апликације. веб фрејмворци и MVC патерн. Развој клијентских Веб апликација. Унос података. Веб форме. Валидација уноса. Сложеније веб апликације. Примјер веб продавнице. Интеграција са средњим слојем и базама података. Креирање веб компоненти. Локализација веб апликација на регионалне језике. Рекапитулација наученог Практична настава: Вјежбе, Други облици наставе. Студијски истраживачки рад Упознавање са развојним окружењем. Tapestry фрејмворк. Веб форме. Валидација уноса. Повезивање са апликативним слојем. Креирање веб компоненти. Локализација.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, семинарска настава и практичне вежбе.					
Литература:					
Предавања: слајдови и практични студијски примјери везани за поједине технике и софтверске алате. Вјежбе: у Рачунарској сали на практичном пројекту					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум 1	0-20 бодова	Завршни испит	0-50 бодова
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бодова	Колоквијум 2	0-20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					

Четврта година студија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Електронско пословање	4	3			8
Стратегијски менаџмент	4	2			7
Менаџмент пројеката	4	3			7
Изборни предмет 4	3	2			6
Стручна пракса					2
Мултимедија и креативне технологије			4	3	6
Дигитални маркетинг			4	2	6
Пројектовање пословних информационих система			4	2	6
Управљање пословним процесима			3	3	5
Стручна пракса					2
Изборни предмет 5: завршни рад					5
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Изборни предмети за четврту годину:

12. Објектно-орјентисано програмирање,
13. Е-влада,
14. Осигурање квалитета у ИТ.

Напомена о избору изборних предмета:

- Минималан број студената за изборни предмет на четвртој години студија је десет. Уколико студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум десет кандидата по предмету, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

Завршни рад: Завршни рад ће се писати из предмета по избору студента у форми стручног (завршног) рада и браниће се пред трочланом комисијом. За успјешно одбрањен завршни рад додјеливаће се ECTS поени и јединствена оцјена од 5 (пет) до 10 (десет), сходно члану 58. Правила студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци. Коначна оцјена из завршног испита улази у просјек оцјена положених испита.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Електронско пословање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	4П+3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова.	

Циљеви изучавања предмета:

Упознавање студената са Интернет технологијом, као и савременим обликом пословања који је занован на интензивној примјени информационе, а нарочито Интернет технологије - електронским пословањем. Посебно се изучава проблематика концепта управљања односима са купцима и пословне интелигенције у условима електронског пословања. Циљ је да се укаже и на дубинске промјене које се дешавају у сфери савремене економије под дејством Интернет технологије и електронског пословања, а које се манифестују парадигмом тзв. Нове економије и феноменом привредне глобализације.

Исходи учења (стечена знања):

Систематизација и анализа појмова и концепта електронског пословања пружиће студентима потребна знања за покретање, увођење и практиковање активности електронског пословања у пракси.

Садржај предмета:

Настанак и развој Интернета, анализа општег стања у Интернету, принципи рада Интернета, начини повезивања са Интернетом. Стандардни Интернет сервиси. Електронско пословање. Подручја примјене електронског пословања (електронска разmjена података, електронска продаја добара и услуга, електронска куповина, електронска трговина и модели електронске трговине, електронски маркетинг, електронска трговина капиталом, електронски системи резервације, електронско банкарство и online финансијске трансакције, електронски системи плаћања, електронско издаваштво, електронска забава и рекреација, електронско мобилно пословање). Утицај информационе технологије на снаге конкурентске предности у електронском пословању. Информациона технологија и Портеров ланац вриједности (улазна логистика, производња, излазна логистика, управљање ланцем набавке, маркетинг и продаја, услуге након продаје, корпоративна инфраструктура, управљање људским ресурсима, развој, набавка). Пословна интелигенција. Управљање знањем и пословна интелигенција (колективне меморије, корпоративни интранети и портали за подршку одлучивању, екстранети и међуорганизациони портали, мјерење и анализа успјешности Web сајта). Управљање односима са купцима. Складиште података и методе и алати за извођење знања из података. Облици злоупотребе информационе технологије у електронском пословању. Облици заштите од злоупотребе информационе технологије у електронском пословању (контрола повјерљивости - криптографија, контрола приступа, контрола интегритета, контрола расположивости, контрола немогућности порицања). Заштита приватности појединаца у раду са Интернетом. Нова економија и привредна глобализација.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, студије случајева, вјежбе на рачунару.

Литература:

Алексић Марић, В. (2008). *Електронско пословање*. Бања Лука: Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Предавања, студије случајева, вјежбе на рачунару.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Весна Алексић, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Стратегијски менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезан	7.	4П+2В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Стицање основних знања из области стратегијског менаџмента и предузетништва, посебно у привредним организацијама. Изучавање теорије и развоја организације, са аспектима метода и техника у систему стратешког планирања, и имплементације; дефинисање и избор стратегија, утврђивање стратешке визије, пословне мисије и циљева; Мисија, циљеви, управљање путем циљева. Основне карактеристике појединих метода и техника, контроле и стратешке контроле.

Исходи учења (стечена знања):

Теоријска, практична и апликативна знања и вјештине јесу исход студијског програма у функцији стицања теоријских и практичних знања и вјештине на основним струковним студијама као предуслов имплементације студијског програма.

Садржај предмета:

Појам и карактеристике стратегијског менаџмента, појам стратешког менаџмента, процес, фазе и концепт стратешког менаџмента, Планирање, дугорочно планирање, стратешко планирање, Утврђивање стратегије, Имплементација стратегије. Утврђивање стратешке визије, пословне мисије и циљева; Мисија, Циљеви, управљање путем циљева. Анализа екстерног и интерног окружења; Окружење предузећа, Анализа вањског окружења, Анализа интерног окружења. Стратегије – Дефинисање и избор стратегија; Фазе избора стратегија, Стратешке опције и њихов избор, Екстерни и интерни аспект посматрања утицаја на предузеће и избор стратешке опције, Подјела стратегија, Предвиђање квалитета одлука – Адижесова методологија одлучивања. Кључне одреднице појединих стратегија; Функционални ниво стратегија; стратегије на нивоу пословних функција, Стратегије стратешке пословна јединице, Стратегије корпорације. Стратегијски менаџмент и његове технике; Основне карактеристике појединих метода и техника - Делфи метода, Метода критичних фактора успјеха, Метода сценарија, Метода симулације, Метода стратешких клинова, Портфолио менаџмент, BCG матрица, GE McKinsey матрица итд.итд. Имплементација стратегија; Имплементација стратегије, Основе концепта и карактер стратешких промјена, Природа задатака имплементације стратегије, Контингенцијска теорија, Резултати стратешке формулације и имплементације, Имплементација стратегија и управљачке компоненте задатака, лидерство и стилови одлучивања. Контрола и стратешка контрола; Појам и сврха контроле, Стратешка контрола као процес и систем повратне везе.

Методе наставе и савладавање градива:

Усмено излагање, разговор и дискусија, текст метода и метода вјежбања. Наставни модалитети инкорпорирају: анализу случаја, пројектне задатке, реферате округлих столова, есејска питања, писмене вјежбе, домаће радове, текстове, менторски рад и видео презентације.

Литература:

Johson, G., Whittington, R., & Scholes, K. (2011). *Exploring Corporate Strategy. Text and Cases. 9th edition*. FT Prentice Hall.

Јовановић, П. (1999). *Стратешки менаџмент*. Београд: Графослог.

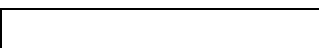
Атељевић, Ј., & Куловић, Џ. (2013). *Стратегијски менаџмент: Нова перспективе*. Београд: Датастатус.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јово Атељевић, ред.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Менаџмент пројеката			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	4П+3В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је омогућити студентима да разумеју парадигму науке о управљању пројектима, овладају основним техникама припреме, анализе, оцјене и извршења пројекта. Основни циљ управљања пројектата јесте смањити ризик и несигурност, односно повећати вјероватноћу постизања резултата у задатим временским роковима и уз предвиђени трошак. Важан циљ изучавања предмета је да студенти науче како да разумеју и доносе инвестиционе одлуке и реализују пројекте.

Исходи учења (стечена знања):

По завршетку програма студенти ће бити у стању да објасне животни циклус пројекта, изврше тржишну и финансијску анализу пројекта, анализирају и пројектују пословање ноциоца пројекта, примјењују инвестиционе критеријуме и доносе инвестиционе одлуке. Такође, студенти ће бити оспособљени да израде студије изводљивости (оправданости) пројекта, да примјењују методе управљања пројектним ризивцима по фазама животног циклуса пројекта, те да разумеју предности и недостатке различитих извора финансирања пројектата. Нако завршетка курса студенти ће бити у стању да имплементирају пројектне активности према принципима пројектног циклуса.

Садржај предмета:

Теоријски развоје науке о управљању пројектима. Појам, врсте и основне карактеристике пројектата. Методолошки концепт припреме, анализе и оцјене пројектата. Животни циклус пројекта- 1. фаза животног циклуса. Тржишна и техничко технолошка анализа пројекта. Финансијска анализа пројекта. Инвестиционе методе оцјене профитабилности пројектата. Финансирање пројектата. Управљање пројектом у другој фази извршења пројекта. Трећа фаза животног циклуса пројекта. Управљање пројектним ризицима. Софтверски алати за управљање пројектима.

Методе наставе и савладавање градива:

Методологија рада са студентима заснива се на предавањима и вјежбама. На предавањима се теоријски анализирају проблеми, док се на вјежбама у интерактивној настави са студентима анализирају конкретни пројекти и случаји из праксе. Такође, програмом су предвиђене студентске презентације студија изводљивости (оправданости) пројекта.

Литература:

Ђурићин, Д., & Лончар, Д. (2010). *Менаџмент помоћу пројектата: треће издање*. Београд: Економски факултет Београд

Бендековић, Ј. (2007). *Припрема и оцјена инвестицијских пројектата*. Загреб: ФОИП библиотека

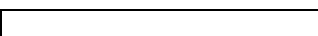
Омазић, А.М.; Баљкас, С. (2005). *Пројектни менаџмент*. Загреб: Синергија накладништво д.о.о. Загреб

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Саша Вученовић, доц.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

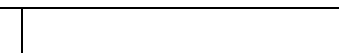
Назив предмета	Објектно оријентисано програмирање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	7.	3П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Усвајање једне од метода пројектовања софтвера уз коришћење патерна архитектуре и пројектовања. Упознавање и коришћење напредних концепата савремених објектно-оријентисаних програмских језика (Јава или C#).					
Исходи учења (стечена знања):					
Оспособљеност студената да имплементирају софтверске системе коришћењем савремених објектно-оријентисаних програмских језика (Јава или C#).					
Садржај предмета:					
Теоријска настава: Основе пројектовања софтвера. Контекст пројектовања у животном циклусу развоја софтвера (Јединствени процес развоја софтвера, Ларманова метода развоја софтвера,...). Стратегије и методе пројектовања софтвера. Пројектовање архитектуре. Пројектовање корисничког интерфејса. Пројектовање апликационе логике. Пројектовање базе података. Пројектовање алгоритама. Патерни архитектуре и пројектовања. Нотације и алати код пројектовања софтвера. Имплементационе технологије. Рад са студентима на изради логичке структуре семинарског рада. Практична настава: Вјежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад Радна окружења за писање програма. Конкурентно програмирање – Нити. Рад у мрежи – сокети. Позив удаљених метода (RMI). Заштита. Рад са базом података. Повезивање GUI-а са базом података преко мреже. Рефлексија. JAXP i JAXB XML технологије. Поступак израде семинарских радова са примјерима.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, вјежбе и рад на практичним примјерима.					
Литература:					
Влајић С., Савић, Д., Станојевић В., Антовић И., & Милић М. (2008). <i>Пројектовање софтвера – напредне Јава технологије</i> . Златни пресек, ISBN: 978-86-86887-03-0, Београд. Horstmann CS., & Cornell, G. (2000). <i>Core JAVA 2, Volume II – Advanced Features</i> . Sun Microsystems Press California, USA.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Е-влада			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	7.	3П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима				Облик условљености	
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ предмета је оспособљавање студената за примјену технологија електронског пословања у јавној управи, као и за пројектовање и развој сервиса електронске управе.					
Исходи учења (стечена знања):					
Студенти треба да науче принципе функционисања електронске управе, као и принципе пројектовања и имплементације сервиса електронског пословања у јавној управи.					
Садржај предмета:					
Теоријска настав: Концепт информационог друштва. Модели електронског пословања у јавној управи. Законска регулатива и ЕУ оквири за развој сервиса е-управе. Инфраструктура и архитектура система е- управе. Типове сервиса е-управе. Фазе планирања и реализације е-влада. Комуникациони канали, надзор и одговори на захтеве корисника. Препреке и баријере у развоју електронске управе. Заштита у системима е- управе. Идентигикациона документа. Технологија, smart картица. Примјена биометријских метода у препознавању. РКИ инфраструктура, сертификациона тела, сертификати, дигитални потпис. RF технологија. Дигитална демократија. Типови е-демократије. Политичко деловање на Интернету. Гласање преко Интернета. Виртуелна дипломатија. Мобилна управа. Е-здравство као сегмент е-управе. Преглед развоја сервиса електронског пословања у јавној управи у свијету и у регији. Практична настава: Тестирање и анализа постојећих софтверских рјешења у доменима Е-управе. Рад са дигиталним сертификатима и сертификационим телима. Рад са технологијама дигиталног потписивања и криптографским методама. Рад са РФИД технолошким рјешењима. Тестирање и анализа метода биометријске идентификације. Развој сервиса е-управе.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, вјежбе и рад на студијама случаја					
Литература:					
Васковић, В., <i>Електронско пословање у јавној управи</i> , скрипта. Мазињанин, Ђ. (2008). Методе комуникације владе и грађана у електронском пословању градске управе. Khosrow, M. (2000). <i>Encyclopedia of E-Commerce, E-Government, and Mobile Commerce</i> . Information Resources Management Association, USA.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Осигурање квалитета у ИТ			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	7.	3П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Студенти треба да: буду упознати са основама система квалитета, разумију стандарде, стекну знања о циљевима, организацији, имплементацији и ефектима система квалитета, покажу познавање метода које се користе у циљу побољшања његове примјене, прате и примјењују новине у систему квалитета.

Исходи учења (стечена знања):

Студенти треба да разумију функционисање система квалитета, развију способност комуницирања са стручњацима из других области, правилно анализирају и тумаче доступне информације, дају адекватне препоруке и примјене одговарајуће методе ради повећања ефикасности система управљања.

Садржај предмета:

Теорија система. Индустрijски системи. Квалитет (схватање квалитета, круг квалитета, квалитет полупроизвода, квалитет производа, квалитет услуге, квалитет софтвера, одређивање својстава и карактеристика квалитета). Мјерење, испитивање и контролисање. Одређивање вриједности квалитета. Управљање квалитетом. Стандарди система управљања квалитетом ISO 9000. Систем квалитета. Управљање квалитетом помоћу рачунара. Управљање економијом квалитета. Методе и технике система квалитета. Документација система квалитета.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања се изводе комбиновањем ("ex cathedra"/"case") методом. Теоретски наставни садржај излаже се методом "ex cathedra" коришћењем презентација; други дио предавања изводи се "case" методом презентираних анализа карактеристичних случајева и примјера који илустрирају теоретски садржај. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе. Семинари обухваћају израде, презентацију и одбрану семинарског рада уз примјену методологије за израду стручних радова. Кроз теме семинарских радова, обрађен је цјелокупни теоретски садржај предмета.

Литература:

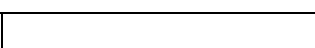
Тодоровић, З. (2009). *Управљање квалитетом*. Бања Лука: Економски факултет.
 Кларић, С., & Побрић, С. (2009). *Управљање квалитетом – Алати и методе побољшања*. Мостар: Машински факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

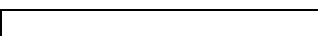
Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: др Игор Тодоровић, ванр.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Дигитални маркетинг			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8.	4П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета.			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ овог курса је да се студенти упознају са Интернет маркетингом, користећи пословне моделе наступа на Интернету и да савладају технике израде Интернет маркетинг плана.					
Исходи учења (стечена знања):					
Студенти су оспособљени за пројектовање и имплементацију Интернет маркетинг плана.					
Садржај предмета:					
Теоријска настава Основе маркетинга. Модели пословног наступа на Интернету. Интернет маркетинг план. Стратегије Интернет маркетинга. Технике и тактике. SEO технике. Друштвени медији. Друштвене мреже. Мобилни маркетинг. Управљање односима са клијентима. Пословна интелигенција у Интернет маркетингу. Трендови у Интернет маркетингу. Практична настава Технологије интернет маркетинга: форум, блог, рсс. Технологије интернет маркетинга: CMS, affiliate, SEO, Google сервиси. Интернет бизнис план. Интернет маркетинг план. Регистрација домена, бесплатни хостинг, плаћени хостинг. Веб дизајн, Елаборат о визуелном идентитету. Инсталација Wordpress CMS-а. Развој портала. SEO–примјер на Wordpress. CRM, интеграција са Wordpress-ом. Интеграција електронске продавнице са Wordpress-ом. Примјена Google и сервиса друштвених мрежа. Интернет рекламирање. Одбрана радова					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, вежбе, лабораторијске вјежбе, образовање на даљину, студије случаја.					
Литература:					
Ивковић, М., & Раденковић, Б. (1998). <i>Интернет и савремено пословање</i> , монографија, едитори. Зрењанин: Технички факултет „Михајло Пупин“, Зрењанин. Scott, D. M. (2007). <i>The New Rules of Marketing and PR</i> . John Wiley & Sons. Chaffey, D. (2006). <i>Internet Marketing: Strategy, Implementation and Practice</i> (3rd Edition). Prentice Hall. Strauss, J., & El-Ansary, A. Frost, R.. (2006). <i>E-Marketing 4/E</i> . Prentice Hall.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Континуирана провјера занња кроз тестирање и презентације семинарских радова и усмени испит					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: др Перица Мацура, ред. проф.					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Мултимедијалне и креативне технологије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8.	4П+3В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Стећи знање и вештине потребне за рад у тиму за мултимедијалну продукцију. Разумијевање улога продуцента, режисера и сценаристе као руководиоца у тиму

Исходи учења (стечена знања):

Студенти ће добити потребна знања у домену мултимедијалне продукције.

Садржај предмета:

Садржај предмета Теоријска настава: Индустрија мултимедија. Тржиште. Технологије. П-02: Мултимедијални студио. Уређаји. Интеграција. Коришћење. П-03: Интерактивни дизајн. Основне улоге. Продуцент. Режиер. Сценариста. П-04: Компоненте мултимедијалног система. Дизајн мултимедијалних система за обуку и учење. Дизајн игара. П-05: Основи продукције. Упутства. Карактеристике. Жанрови. П-06: Интерактивни процес пројектовања. Дизајнерски тим. Писање концепта. П-07: Анализа конкуритивности. Топ-левел дизајн. Кост/Бенефит анализа. П-08: Функционална спецификација. П-09: Преглед процеса развоја. Клијенти. Фазе развоја. П-10: Фаза истраживања. Квалификација клијента и реализатора. Кључне тачке посла. Одређивање предмета рада. Метрике. Прелиминарни план реализације и буџет. Предлози и понуда. Уговор. П-11: Фаза дизајна. Излази фазе дизајна. Графика. (Приказна површина. Иконе. Фонт. Улоге. Кастинг. Сценарио. Палете.) П-12 Звук. (Кастинг. Музика. Звучни ефекти.) Техничка питања. (Алати. Технички параметри. Софтвер и базе података.) Улога продуцента. Улога режисера. Улога сценаристе. П-13: Прототип. Сврха прототипа. Планирање и реализација прототипа. Тестирање прототипа. Употреба резултата тестирања. П-14: Продукција. Излази фазе продукције. Одобравање продукцијског материјала. Задаци у фази продукције. Улоге продуцента и режисера у фази развоја. П-15: Алфа и бета дискови. Голд мастер. Дизајн паковања. Архивирање. Практична настава: Вјежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад В-01: Увод у мултимедијалну продукцију (Упознавање са уређајима и алатима) В-02: Формирање пројектних тимова и дефинисање пројектних задатака В-03: Радионица: Игра улога и подела тима на основне улоге В-04: Радионица: Генерисање идеје за пројекат продукције и дефинисање основних компоненти система – циљна група, садржај, интерактивне карактеристике, структура, контроле, изглед апликације В-05: Кориснички интерфејси. Генерације корисничких интерфејса. Пројектовање корисничког интерфејса. Примери корисничких интерфејса интерактивних апликација. В-06: Радионица: Писање концепта и конкурентска анализа (израда конкуритивне матрице) В-07: Радионица: Топ-левел дизајн и кост-бенефит анализа В-08: Радионица: Израда функционалне спецификације В-09: Истраживање. Истраживање потреба корисника пројекта продукције. Планирање истраживачког састанка. Извјештај анализе. Прелиминарни план развоја. Прелиминарни буџет. В-10: Дизајн. Дизајн позадине и екранских приказа. Дизајн икона. Дизајн и развој карактера. Сценарио. В-11: Звучна подлога. Снимање карактера и позадинског говора. Избор музике. Избор звучних ефеката. Израда финалног плана и финалног буџета. В-12: Израда прототипа. Графика. Видео. Звук. В-13: Продукција. В-14: Тестирање. В-15: Одбрана пројектних задатака.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, вјежбе, практичан рад, консултације.

Литература:

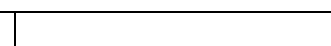
Старчевић, Д.; Стављанин, В. (2013), *Мултимедија*. Београд: ФОН Београд
 Elin, L. (2001). *Designing and Developing Multimedia – A Practical Guide for the Producer*. Director and Writer, Allyn & Bacon, MA, USA.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке:

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Пројектовање пословних информационих система			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8.	4П+2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је упознавање студената са савременим теоријским и практичним аспектима пројектовања информационих система. Коначни циљ је да се кроз постепено упознавање са савременом методологијом системске анализе и пројектовања информационих система студенти оспособе за послове систем аналитичара и пројектаната информационих система.

Исходи учења (стечена знања):

Потреба за економистима који поред доброг познавања области економије и менаџмента, посједују знања и способност да непосредно учествују у активностима пројектовања информационих система је веома изражена. Знања, компетенције и вјештине које студент може стећи изучавањем проблематике пројектовања информационих система представља образовну основу за примјену у професионалној пракси.

Садржај предмета:

Управљање пројектима и ризицима развоја информационих система. Стратешко планирање развоја информационих система. Развојни циклус пројектовања информационих система. Препознавање проблема/прелиминарно истраживање (оперативна изводљивост, финансијска и економска изводљивост, техничка изводљивост). Одређивање захтјева (побољшање процеса, побољшање пословања, понуда нових производа и услуга, брже извршавање пословних процеса, смањење трошкова производње робе и услуга, освајање нових региона и тржишта). Дизајнирање система (концептуално дизајнирање, логичко дизајнирање, физичко моделирање; излаз-информације и резултати, улаз-подаци и информације за обраду, ускладиштени подаци-базе података и датотеке, обрада и процедуре, контроле). Пројектовање и изградња (набавка софтвера и сервиса, програмирање, тестирање). Имплементација (обука, припрема локације, стратегија преласка на нови систем). Евалуација и наставак развоја. Модели пројектовања информационих система. Прескриптивни модели (модел водопада, инкрементални модел, RAD модел). Развојни или еволутивни модели (модел прототипа, спирални модел). Специјални модели (модел развоја заснован на компонентама). Јединствени процесни модел. Методе и технике моделирања информационих система (моделирање процеса, моделирање података, моделирање функција, моделирање објеката). Друге методе и технике (блок-шеме система, дијаграм тока података, акциони дијаграми, псеудокод, HIPO техника, Варнијеви дијаграми, ријечник података). Средства пројектовања информационих система (UML, CASE алати). Методологије пројектовања информационих система (структуралне методологије, објектне методологије, агилне методологије). Ревизија информационих система.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, семинарски радови, вјежбе на рачунарима, студентске презентације.

Литература:

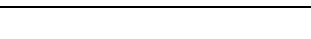
Станкић, Р. (2013). *Пројектовање информационих система*. Београд: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке:

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Пословна информатика	

Назив предмета	Управљање пословним процесима			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8.	3П+3В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Стицање теоријских основа и практичних знања неопходних за моделовање пословних процеса и упознавање основних техника њихове ефикасне аутоматизације

Исходи учења (стечена знања):

Студенти ће бити оспособљени да анализирају, идентификују и опишу пословне процесе користећи одговарајуће формалне методе, а затим да користећи савремене софтверске системе дефинишу и начин њихове аутоматизације.

Садржај предмета:

Теоријска настава: Појам пословних процеса (ПП). Моделовања организационих система. Теоријске основе моделовања ПП. Петријеве мреже, Дијаграми промјене стања, Животни циклуси објеката. BPMN и UML Дијаграм активности. Основе методологије моделовања пословних процеса. Анализа пословних процеса. Хијерархијска декомпозиција. Спецификација пословних процеса. Кореографија и оркестрација. Стандарди у моделовању пословних процеса. Приказ UMM (UN/CEFACT Modeling Methodology) стандарда. UMM модели. Системи за управљање пословним процесима. Процесно засновани управљачки системи. Сервисно оријентисана архитектура (SOA). BPEL и WSDL стандарди.

Практична настава: Примјери ПП. Однос према осталим менаџмент дисциплинама. Петри мреже и UML Дијаграм промјене стања. UML Дијаграм Активности. Узори у моделовању ПП. Анализа пословних процеса. Спецификација ПП. Кореографија и оркестрација. Стандарди за моделовање ПП. Приказ UMM. UMM погледи и модели. Прикази појединих софтверских система за аутоматизацију ПП. Метамодел ПП. Аутоматско одвијање ПП. SOA. Управљање ПП.

Методџ наставе и савладавање градива:

Предавања, вјежбе, студије случаја.

Литература:

Silver, B. (2009). *BPMN Method & Style: A levels-based methodology BPM process modeling and improvement using BPMN 2.0*, second edition. Cody-Cassidy Press. ISBN: 978-0982368107

Havey, M. (2005). *Essential Business Process Modeling*. O'Reilly Media, ISBN: 978-0596008437

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: